

CSR 2022

2022 vil vi altid huske. Et voldsomt år hvor verden gik i ubalance, og hvor organisationen blev tryktestet og bestod prøven. Men også et år hvor vi begynder at kunne skimte konturerne af fremtidens forsyning.

Energikrisen og krigen i Ukraine gav tårnhøje elpriser, der gjorde ondt på bornholmernes økonomi. I næsten et år var kundeservice tæt på at være lagt ned af telefoner, e-mails og kunder ved skranken. Vi er alle blevet berørt – og har aldrig talt mere om elpriser end i 2022. Vi gjorde alt for at holde priserne i ro – frasagde os bl.a. provenu på salg af el i 4. kvartal og fastfrøs fjernvarmepriserne. Vi stod det igennem, og fik næsten alle kunder med over på den anden side - i mere smult vandede. Jeg er overbevist om, at Bornholms Energi & Forsyning har lagt alen til vores i forvejen gode relationer til vores kunder. Sikke et team. Energikrisen er ikke ovre. Men nu er vi klogere. Og klar.

I 2022 løftede vi vores CSR-arbejde ved at igangsætte Bæredygtighed 2.0 – ét af fokuspunkterne i vores 2030-strategi: Medlemskab af FN's Global Compact, ansættelse af Marie Wibe som Bæredygtighedsansvarlig og startskud på en kortlægning af vores klimaaftryk, et egentligt klimaregnskab. Det er vigtigt, at vi som en ansvarlig og bæredygtig virksomhed bliver bedre til at måle, og til at sætte mål for, vores påvirkninger på miljø, klima, sociale og ledelsesmæssige forhold. Det skylder vi os selv – og i den grad vores omverden, som er helt afhængig af vores ydelser.

Energiøen, nye vindmølleprojekter og planer om PtX-anlæg kan komme til at give Bornholm nogle helt nye og unikke muligheder. Dem skal Bornholm gribe, og vi er meget nysgerrige på, hvordan vi derigennem kan give et bidrag til at løse klimakrisen. Det haster. Som øens multiforsyningsvirksomhed skal vi gøre os klar til snart at træffe nogle meget vigtige og langsigtede beslutninger. De næste 8-10 år bliver ikke sejlads på fladt vand – og kompasset vil stå på forandring. Men jeg har en god mavefølelse. Vi er et godt sted i forhold til at kunne træffe de rigtige, langsigtede beslutninger – til gavn for vores kunder og for vores omverden.

Direktør
Claus M. Andersen

! I 2022 løftede vi vores CSR-arbejde ved at igangsætte Bæredygtighed 2.0 – ét af fokuspunkterne i vores 2030-strategi.

Denne rapport udgør den lovpligtige redegørelse for samfundsansvar jf. §99a og kønsfordeling i ledelsen jf. §99b.

17.246

En verden i ubalance

Den europæiske energikrise, krigen i Ukraine og en månedlang afbrydelse af søkablet har fået vores CO₂-udslip fra elproduktionen til at stige fra 4.500 til 17.246 tons.

73

Omdømme med skrammer

Bornholms Energi & Forsynings generelle omdømme kommer lidt skrammet ud af 2022. Ned med 7 procentpoint.

66

Mere importeret biomasse

Mindre udbud af bornholmsk flis på grund af mindre aktivitet i skovene har gjort, at vi 2022 måtte importere 14 % mere flis.

4,33

Kundetilfredshed stiger fortsat

2022 var præget af historisk høje elpriser. Det gav usikkerhed og bekymringer over økonomien hos vores kunder. Og ekstrem travlhed hos vores kundeservice. Kundetilfredshed (oplevet sagsbehandling) stiger fra 4,25 til 4,33.

<50

Vi har styr på spildevandet

Igen i 2022 lykkedes det at rense spildevandet så effektivt, at vi nåede målsætningen om at rense vandet dobbelt så godt som gældende krav.

76

Tilfredse medarbejdere

Medarbejdertilfredsheden holder stand. I 2021 var medarbejdertilfredshedsscoren på 76. Tallet er det samme som 2022 - trods udfordringer med energikrise og krigen i Ukraine, samt et strategiarbejde med masser af stejle læringsstiger.

<p>Om Bornholms Energi & Forsyning</p> <p>→ 05</p>	<p>Strategisk fokuspunkt Kunder</p> <p>→ 12</p>	<p>The missing link - nyt projekt til 100 mio. kr.</p> <p>→ 53</p>	<p>Grøn profil gør os til en attraktiv arbejdsplads</p> <p>→ 75</p>
<p>CSR - derfor gør vi det. Sådan gør vi det.</p> <p>→ 07</p>	<p>Strategisk fokuspunkt Klima & miljø</p> <p>→ 23</p>	<p>Vores miljø- og klima-arbejde opgraderes</p> <p>→ 59</p>	<p>Derfor stiger vores CO₂-udslip</p> <p>→ 79</p>
<p>2022/ Særlige begivenheder</p> <p>→ 06</p>	<p>Strategisk fokuspunkt Samfund</p> <p>→ 41</p>	<p>En verden i ubalance - krig og energikrise</p> <p>→ 61</p>	<p>Grøn mobilitet. Vi har fået de første elbiler.</p> <p>→ 83</p>
<p>2022 / Særlige fokusområder</p> <p>→ 08</p>	<p>Strategisk fokuspunkt Medarbejdere</p> <p>→ 46</p>	<p>Vi er nysgerrige på fremtidens forsyning</p> <p>→ 64</p>	<p>CSR oversigt</p> <p>→ 88</p>
<p>De fire strategiske fokusområder</p> <p>→ 08</p>	<p>2023 Strategisk fokus</p> <p>→ 52</p>	<p>Voksenlærlingen overlevede 1. år</p> <p>→ 70</p>	<p>Sådan indsamler og beregner vi</p> <p>→ 96</p>

Vi skaber bæredygtig omstilling, udvikling og vækst på Bornholm gennem sikker, effektiv og kundeorienteret forsyning

- Bornholms Energi & Forsyning er en multiforsyningsvirksomhed.
- Vi producerer og sælger el til private og erhvervs kunder i Danmark.
- Vi producerer og leverer varme til husstande og virksomheder.
- Vi leverer vand til bornholmske husstande og virksomheder.
- Vi håndterer alt spildevand på Bornholm.

Pejlemærke: Vi skaber bæredygtig omstilling, udvikling og vækst på Bornholm gennem effektiv og kundeorienteret forsyning.

- Vi vægter fællesskabet før vores egne interesser.
- Vi tænker og handler fremsynet.
- Vi skaber gode kundeoplevelser og er åbne og ærlige.
- Vi søger forbedringer hver dag.
- Vi passer på os selv og hinanden.

Bornholms Energi & Forsyning er ejet af Bornholms Regionskommune. Derfor spiller vi en afgørende rolle i Bornholms mål om - i 2040 - at blive et fossilfrit samfund baseret på bæredygtig og vedvarende energi.

Rammer for vores arbejde

Bornholms Energi & Forsyning agerer inden for rammerne af Bornholms Regionskommunes ejerstrategi og Bornholms Regionskommunes energistrategi.

Bestyrelsens kønsdiversitet

Bornholms Energi & Forsyning har kun begrænset indflydelse på bestyrelsens kønmæssige sammensætning, da hovedparten af bestyrelsen sammensættes af Bornholms Regionskommune. I 2022 var der 42% kvinder og 58 % mænd i bestyrelsen.

Bestyrelsens tilstedeværelse

I 2022 har der været tilstedeværelsesprocent på bestyrelsesmøderne på 97.

Lønforskel mellem direktør og medarbejdere

Vores direktør får 4,1 gange så meget i løn i forhold til medianlønnen for medarbejderne.

Download

- Bornholms Regionskommunes ejerstrategi
- Bornholms Regionskommunes energistrategi.

Download

- Bornholms Energi & Forsyning er tilsluttet Dansk Fjernvarmes, DANVAS, Dansk Affaldsforenings og Danske Vandværkers kodeks for god selskabsledelse.
- Dansk Energi's kodeks for god selskabsledelse.

Corporate Social Responsibility, **derfor...**

Som en af Bornholms største virksomheder er vi forpligtet over for vores kunder, medarbejdere, samarbejdspartnere, ejere og det omgivende samfund til tage ansvar. Samfundsansvar og bæredygtighed bliver i stigende omfang en forudsætning for at drive virksomhed.

Vi driver vores virksomhed med det mål at skabe værdi for mennesker, miljø, økonomi og Bornholm. Vi har valgt FNs verdensmål som én af vores rettesnore. Blandt andet derfor har vi i 2022 taget hul på at kortlægge vores klimaaftryk og er blevet medlem af FN's Global Compact.

Samfundsansvar er et element i Bornholms Regionskommunes ejerstrategi. Samfundsansvar er en integreret del af både strategi og daglig drift i Bornholms Energi & Forsyning. Vi stiller også krav til vores leverandører omkring sociale klausuler i udbudsprocesser. Vi forventer, at leverandører efterlever vores Code of Conduct, der forklarer om forventninger og forudsætninger for et godt samarbejde.

Sociale klausuler i udbud er et centralt emne for os. Vi forventer, at de leverandører, der udfører større opgaver for os, med rimelighed tager ansvar for uddannelse af lærlinge og evt. fastholder udsatte borgere i arbejde.

Sådan organiserer vi CSR-arbejdet

Det er Bornholms Energi & Forsynings CSR- og Public Affairs-ansvarlige, der overordnet varetager arbejdet med CSR. Vores områdechefer og nøglemedarbejdere er ansvarlige for at drive og rapportere løbende resultater inden for deres enkelte fagområder. Resultaterne på CSR-området præsenteres for bestyrelsen sammen med årsregnskabet.

En verden i ubalance Energiøen FN Global Compact

2022 vil blive husket for historisk høje og svingende priser på el. Høje elregninger presede de bornholmske forbrugere. Både kundeservice og resten af organisationen slukkede ildebrande stort set hele året - og leverede en massiv indsats.

Der blev lavet afdragsordninger, justeret acontoaftaler og oprettet indefrysingsordninger. Kunder blev flyttet fra vores fast pris-produkt til det variable-produkt. Læg dertil kommunikation i lange baner.

Bekymringerne og usikkerheden var massiv. Vi sendte campingvognen øen rundt og inviterede til en elsnak. Vores telefonanlæg brød sammen. Kundeservice onboardede to nye medarbejdere midt i den værste storm - og alle fik et kursus i krisekommunikation.

Selv om det først er om nogle år, at energiøen for alvor bliver fysisk med vindmøller, 3 gigawatt-kapacitet og transformatoranlæg, så er vi nysgerrige på den store klinge. Energiøen vil medføre store ændringer og forandringer for Bornholms Energi & Forsyning. Vi mærker allerede en voldsom opmærksomhed, men også et pres for at blive klar til at træffe de rigtige beslutninger for Bornholm.

WE SUPPORT

I 2022 tilsluttede Bornholms Energi & Forsyning sig FN's Global Compact. Som deltager i dette initiativ forpligter vi os til at følge Global Compacts ti grundlæggende principper om menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og anti-korruption. Vi forpligter os desuden til at arbejde for indfrielsen af FN's Verdensmål.

Ved at vælge fire strategiske fokusområder kan vi prioritere og optimere vores CSR-arbejde.

Vision og mission

Vi skaber bæredygtig omstilling, udvikling og vækst på Bornholm gennem sikker, effektiv og kundeorienteret forsyning.

- Kunder**
- Kundetilfredshed
  - Omdømme
  - Åbenhed
  - Tilgængelighed
  - Forsyningsikkerhed
  - Persondatabeskyttelse

- Miljø & klima**
- CO₂-udledning
  - Varme, vand og -elrab
  - Innovation/grøn energi
  - Bæredygtig biomasse
  - Rent drikkevand

- Samfund**
- Sociale klausuler
  - Forretningsetik
  - Sponsorater
  - Lokalt engagement

- Medarbejdere**
- Arbejdssikkerhed
  - Fysisk arbejdsmiljø
  - Medarbejderudvikling
  - Diversitet (køn)
  - Rekruttering

KUNDER

Identificerede risici		Indsatsområder	
Energikrise	→	Kurser i krisekommunikation	13 / 61
Potentiel utilfredshed	→	Kundeambassadøren.	15
Forsyningsikkerhed	→	Systematisk vedligehold. Asset management.	20 / 21 / 22
Forkert brug af data og dårlig datasikkerhed	→	Systematisk kommuni- kation / træning.	16
It-sikkerhed	→	Test, træning og udvik- ling af cybersikkerhed.	17

MILJØ OG KLIMA

Identificerede risici		Indsatsområder	
Varmetab i fjernvarme- nettet	→	Listedprojektet. Asset management.	33
Overløb af spildevand	→	Ny spildevandsplan.	38
Bæredygtig biomasse	→	Certificering.	28
Pesticider i drikkevand datasikkerhed	→	Kontinuerlige målinger. Ved fund på vandværksniveau testes yderligere på boringsniveau. De borin- ger, hvor der bliver fundet pesticid eller Pfas bliver droslet ned, så vi kommer ned under detektionsgrænsen eller alter- nativt, så lavt ned i niveau som muligt.	35

SAMFUND

Identificerede risici		Indsatsområder	
Risici i leverandørkæde	→	Code of conduct	41
Social dumpning blandt entreprenører	→	Ansvarlig leverandørstyring Kundeambasadøren.	41
Omdømme	→	Lokalt engagement Asset management.	43

MEDARBEJDERE

Identificerede risici		Indsatsområder	
Arbejdsmiljø og sikkerhed	→	Forebyggelse/indrapportering	48
Medarbejdertilfredshed	→	Opfølgning på årlige målinger	47
Rekruttering/diversitet	→	Anbefalinger til afdelingsledere Bevidst markedsføring.	74
Elever	→	Uddannelsesmesse.	49

Kundeservice (oplevet sagsbehandling)

Målsætningen var en score på 4,25 ud af 5.

Resultatet blev 4,33 ud af 5.

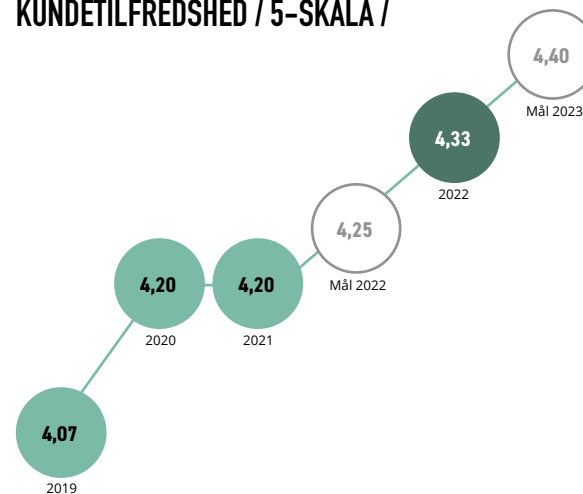
De høje og svingende energipriser i 2022 medførte både bekymring og usikkerhed hos vores kunder. Vi fik et år med ekstraordinær stor opmærksomhed og leverede en ekstraordinær indsats for at give vejledning, skabe tryghed og overblik. Det har de kunder, vi har haft kontakt med, kvitteret for.

Bornholms Energi & Forsyning har i 2022 udvidet antallet af kolleger i kundeservice for at imødekomme kundernes behov, herunder behovet for skræddersyede løsninger. Kundeservice har ydet gode råd 'på farten' - vores campingvogn har været rundt i de bornholmske byer. Vi har afholdt en energimesse og deltaget i diverse arrangementer mv. På de interne linjer er der etableret et system, der letter sagsgangen til glæde for både kunde og medarbejder.

I et forsøg på at komme kundernes trængte økonomi i møde, besluttede vi at undlade at beregne provenu på elregningerne i 4. kvartal. Medarbejderne kom på kursus i krisekommunikation for at optimere kundebetjeningen og give værktøjer til at kvalitetssikre kommunikationen under pres.

I 2022 fik vi desuden nyt mailsystem, der giver lettere allokering af sager til rette medarbejder. Resultat er bedre kvalitet i vores tilbagemeldinger til kunderne.

KUNDETILFREDSHED / 5-SKALA /

- ! Kunden er i centrum hos Bornholms Energi & Forsyning. Det skal være nemt at være kunde. Det skal være nemt at komme i kontakt med os. Vi leverer multifunktionel service - vores medarbejdere skal kunne levere service uanset om det drejer sig om vand, varme, strøm eller spildevand.

Omdømme

Målsætningen var en score på 80 %.

Resultatet blev 73 %.

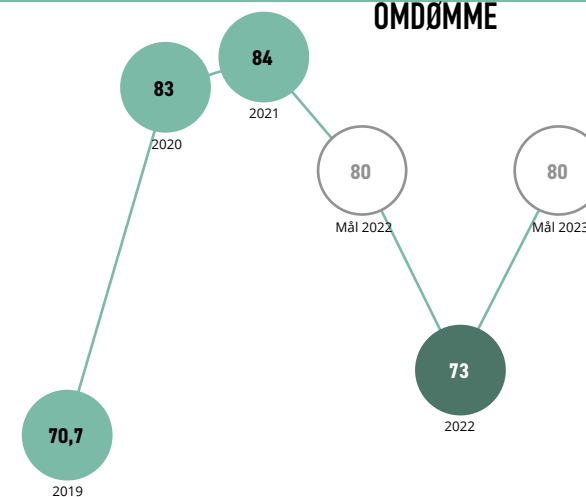
Den generelle tilfredshed (omdømme) med Bornholms Energi & Forsyning er reduceret med cirka på 7 procentpoint.

Det store fald skyldes, at 2022 var et år præget af høje elpriser og voldsomt stigende nettariffer fra elnetselskabet TREFOR El-net Øst. Usikkerheden, bekymringerne, de høje elpriser og nye og meget høje nettariffer må naturligvis smitte af på det firma, der - på fællesskabets vegne - sender regningen. Og den opgave er vores.

Men vi fik placeret Bornholms Energi & Forsyning i medierne på den rigtige måde og fik forklaret, hvorfor priserne var gået amok. Vi arbejdede målrettet på at hjælpe bornholmerne med forbrugsalarmer, bedre selvbetjeningsmuligheder, vejledning, møder, kommunikation, messer, pressearbejde. PR-mæssigt har vi afviklet kundedag, en energimesse, fastholdt sponsoraterne til Wonderfestiwall, DBU Bornholms Ungdoms fodbold, Etape Bornholm.

Vi har droslet ned i sponsoraterne i 2022, hvilket også medvirker til at årets resultat ligger under resultatet i 2021. I 2023 er det ambitionen at være tilbage for fuld styrke.

OMDØMME

Klager til kundeambassadøren

Målsætningen var 3 klager til kundeambassadøren.

Resultatet blev 1 klage til kundeambassadøren.

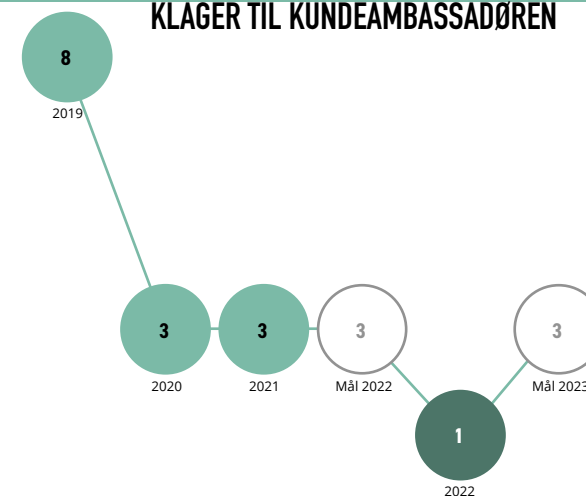
Resultatet er opnået i et år med meget store sagsmængder og ekstraordinære opgaver. Vi har generelt undgået dårlige sager og vores bevidste satsning på bedre og mere optimal kommunikation betaler sig. Vi er gode til at møde kunderne i øjenhøjde, håndtere uklarheder og finde løsninger.

Vand, varme, strøm og spildevand har relativt stor indflydelse på bornholmernes velfærd og muligheder for at leve et fornuftigt liv. Samtidig er der ofte økonomi involveret i vores relationer. Vi har mange kunderelationer, vi har mange kontaktpunkter - og dermed mange muligheder for utilsigtet at udløse en konflikt.

Hver klagesag til kundeambassadøren er principielt et stykke læring. Selv om kunden ikke får medhold i klagesagen, så vil der være læring eller erfaringer, som kan optimere den måde, vi møder andre kunder på fremadrettet.

Klagesagen gav ikke anledning til at omgøre de afgørelser og afslag, som medarbejderne havde truffet.

KLAGER TIL KUNDEAMBASSADØREN

! Hvis en kunde efter en afgørelse i kundeservice føler, at de har fået en utilfredsstillende behandling, kan de indbringe sagen for vores **kundeambassadør**, som vil kigge på sagen fra begge sider. Hvis det viser sig, at Bornholms Energi & Forsyning har begået fejl i vores kommunikation eller håndtering af sagen, så siger vi undskyld og retter op på det. Kundeambassadørens arbejde kan resultere i, at vi ændrer tidligere afgørelser, ændrer regler og processer samt forbedrer den information, vi giver til kunderne.

Persondata og it

I en verden præget af ubalance og konflikt, har vi et historisk fokus på at beskytte systemer, medarbejdere og kunder. Hver dag.

Bornholms Energi & Forsyning driver samfundskritisk infrastruktur. Vi opsamler og bearbejder persondata. Vi håndterer en række informationer i forbindelse med forbrug af vand, varme, el og spildevand.

Vores it- og informationssikkerhedspolitik udgør det samlede grundlag for alt arbejde med it-sikkerhed, for behandling af personoplysninger og for opretholdelse af forsyningskritiske processer i virksomheden. Det betyder blandt andet:

- Kontinuerlige it-kontroller og tests.
- Øget fokus på korrekt anvendelse af data og ikke mindst persondata.
- Medlemskab af EnergiCERT, som løfter sektorens cyber- og informationssikkerhedsniveau og støtter sektoren i at håndtere cybertruslen professionelt.
- Der afholdes løbende øvelser i beredskabsgruppen.
- Vi tester og måler medarbejdernes opmærksomhed på 'unormale mails'.
- Vi undersøger medarbejdernes mailboks for personfølsomme data, som ikke må ligge der - og hjælper løbende medarbejderen med at slette mails med følsomme og fortrolige persondata.
- Det er vores politik, at alle medarbejdere skal gennemgå relevant uddannelsesforløb omkring GDPR som e-learningkursus.

Datasikkerhedsbrud 2022

Vi havde et enkelt sikkerhedsbrud, hvor et it-system distribuerede informationer på tværs af kundeidentiteter. 51 kunder var omfattet. Sagen blev håndteret og anmeldt til Datatilsynet.

Beredskab

Vi forholder os til cyber-angreb på for-kant. Vores arbejde med cybersikkerhed tager afsæt i officielle retningslinjer, der beskriver, hvordan forskellige sektorer skal beskyttes og beskytte sig. Myndighederne stiller krav til både øvelser og beredskabsplaner. Beredskabet består af uddannelse og overvågningssystemer. Bliver vi angrebet, så har vi strategier og beredskabsplaner. Vi har kontrakt med et eksternt sikkerhedsfirma.

Leverandørstyring

Vi har leverandører, som har adgang til vores systemer. Vi sikrer, at der er sporbarhed, så vi kan se og vide, hvad de har adgang til.

General Data Protection Regulation

Målsætningen var 100 % GDPR-kompetence

Resultatet var...

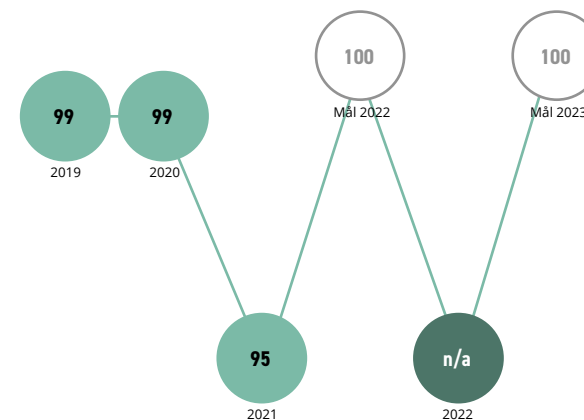
Vi har i december 2022 færdiggjort implementering af et nyt system til oplysning og viden om it-sikkerhed og GDPR. Udrulningen af kurser i det gamle system blev i processen sat i bero. Derfor har vi ikke i år ikke noget datagrundlag for 2022.

Det nye system betyder, at kurserne kan fordeles over året, så vi kan skabe oplysning og viden løbende i stedet bare for én gang. Hvert kvartal kommer der nye kurser til. Vi træner forskellige elementer, målrettet relevante målgrupper

GDPR eller Persondataforening handler om at have styr på sikkerheden i forhold til de personoplysninger, vi behandler. Vi passer godt på vores kunders og vores ansattes data. Persondataforordningen er et værktøj, der gør, at vi løbende dokumenterer vores behandling af personoplysninger:

- Hvilke personoplysninger behandler vi?
- Hvorfor behandler vi personoplysningerne?
- Hvordan behandler vi personoplysningerne?
- Hvor behandler vi personoplysningerne?
- Hvor længe behandler vi personoplysningerne?

GDPR AWARENESS GENNEMFØRTE KURSER

Forsyningssikkerhed **generelt**

Bornholms Energi & Forsyning skaber rammerne for rigtig mange processer i det bornholmske samfund: strøm, varme, vand og håndtering af spildevand. Derfor kommer forsyningssikkerhed altid først. Forsyningssikkerhed er en forudsætning for ethvert moderne samfund.

- Vi investerer målrettet og langsigtet i vores infrastruktur.
- Vi arbejder struktureret med Asset Management.
- Vi prioriterer efter et tilstandsbaseret vedligeholdelsesprogram.
- Vi kommunikerer hurtigt og individuelt, når vi ikke kan levere.
- Vi bruger det nationale beredskabssystem til at sende sms'er om både planlagte og uplanlagte afbrydelser af forsyningssikkerheden.
- Vi er i tæt dialog med entreprenører og håndværkere, som arbejder i og omkring vores systemer.
- Vi stiller kortmateriale over spildevandsledninger til rådighed for kloakmestrene for at assistere deres projektering.

4 vandværker.
589 km hoved-, forsynings- og råvandsledninger.
84 km stikvandledninger.
29 vandboringer.
11 trykforøgere.
850 km ledninger til spildevand.
7 renseanlæg.
215 pumpestationer til spildevand.
1 flisfyret kraftvarmeanlæg. Generatorer, varmvandskedler, skorstene (70, 62 og 40 meter), rensningsanlæg, flistransportør, 3.000 m³ flissilo.
4 x dieselmotorer - i alt 19,6 MW.
10 x dieselmotorer i alt 15 MW.
4 decentrale varmeværker.
3 decentrale reserve-varmeværker.

Forsyningssikkerhed / **elektricitet**

Det bornholmske elsystem er koblet sammen med det nordiske elsystem. Vi har med andre ord - under normale omstændigheder - altid adgang til strøm, hvis vi ikke selv kan producere den.

Det var så ikke tilfældet i 2022. Søkablet blev revet over. I præcis en måned var vi uden adgang til strøm fra det nordiske elmarked. Dieselmaskinerne kom på arbejde.

Energinet, som har ansvaret for forsyningssikkerheden i hele Danmark, har indgået en aftale med Bornholms Energi & Forsyning om, at vi opretholder et beredskab, så vi kan levere op til 55,5 MW, hvis søkablet til Sverige knækker eller bliver beskadiget. I følge kontrakten med Energinet har vi - sammen med TREFOR El-net Øst - seks timer til at etablere fuld strømforsyning på Bornholm. Og det lykkedes.

På samme måde står vi også til rådighed for Energinet, hvis de har brug for ekstra spænding (regulérkraft) i enten Danmark eller Norden. Dette beredskab kræver en hel del prøvestarter og vedligehold af maskiner.

I 2022 bestilte Energinet en historisk mængde regulérkraft på grund af den europæiske energikrise, som blev forstærket af den russiske invasion af Ukraine.

Forsyningssikkerhed / fjernvarme

I 2022 var der 3 akutte afbrydelser og 26 planlagte afbrydelser.

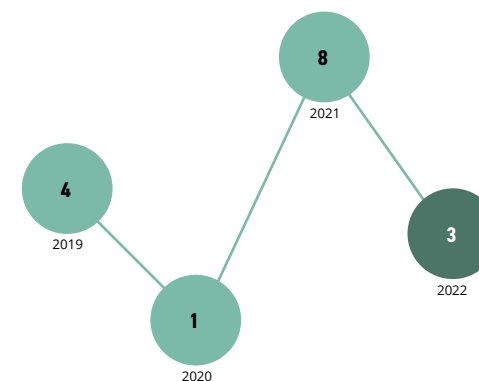
Bornholms Energi & Forsyning har 6.585 (6.400 i 2021) fjernvarmekunder i Allinge, Balka, Gudhjem, Hasle, Klemensker, Listed, Lobbæk, Melsted, Muleby, Nyker, Nylars, Nexø, Olsker, Sandvig, Snogebæk, Svaneke, Tejn, Vestermarie, Østerlars, Østermarie, Aakirkeby og Aarsdale.

Derudover leverer vi fjernvarme til Rønne Vand og Varme, der har omkring 6.000 andelshavere. Fjernvarmen til Rønneborgerne produceres på det flisfyrede kraftvarmeværk i Rønne. Værket leverer også en god del af den strøm, vi bruger på Bornholm.

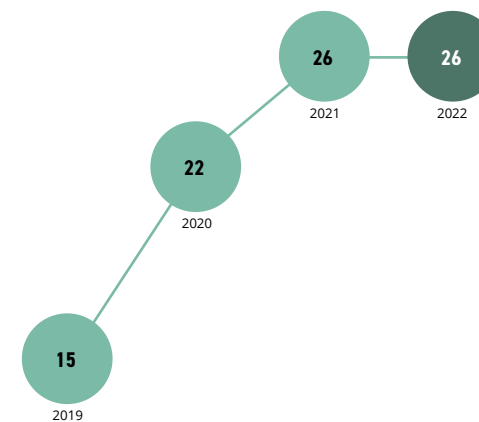
Investeringerne i fjernvarmeinfrastrukturen sker efter det råderum, der udmøntes i kommunens varmeplan. Vi afbryder fjernvarmen på grund af tilslutning af nye forbrugere (planlagt) og på grund af renovering (planlagt). Akut nedlukning sker, når der er brud på vores ledningsnet.

Der er i 2022 foretaget investeringer i fjernvarmeinfrastrukturen på 5,5 mio. kroner.

AKUTTE AFBRYDELSE

PLANLAGTE AFBRYDELSE

Forsyningssikkerhed / vand

Målsætning: Vi skal have reetableret vandforsyningen indenfor 120 minutter ved akutte afbrydelser, hvis mere end 50 beboere er berørt.

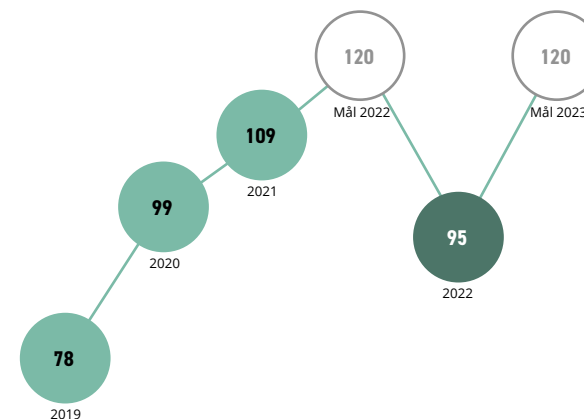
Resultat: 95 minutter.

Vi har i sagens natur begrænset indflydelse på antallet af uplanlagte nedbrud. Selv om vi investerer klogt og forsøger at renovere de dele af vores vandsystem, som er mest udsat for at forhindre nedbrud, så er der faktorer, som vi ikke herre over. F.eks. vejret og aktiviteten i byggebranchen. Er der høj aktivitet i byggebranchen, er der flere gravkøer på arbejde. Vores erfaringer viser, at der er en vis sammenhæng mellem gravkøer og ledningsbrud.

Investeringer og forbedringer i infrastrukturen er reguleret i Vandsektorloven. Investeringerne sker ikke efter behov, men efter det råderum, der i vandsektorens 'hvile-i-sig-selv-princip'. Derfor er det svært at have målsætninger for henholdsvis planlagte og uplanlagte hændelser. I stedet arbejder vi med målsætninger om, hvor længe forbrugerne er uden vand. Vi måler på, hvor hurtige vi er til at rette fejl.

I 2022 solgte vi 1.166.053 m³ vand. Et fald på cirka 6 % i forhold til 2021 (1.239.469 m³). I 2022 blev der investeret 8.9 mio. kroner i vandområdet.

AKUTTE AFBRYDELSE / REETABLERING / MIN.

Ved **planlagte afbrydelser** har vi som målsætning at reetablere vandforsyningen indenfor gennemsnitligt 240 minutter. Ved længerevarende afbrydelser udfører vi typisk arbejdet om natten.

Sikre, at alle har adgang til vand og sanitet, og at dette forvaltes bæredygtigt.

Forsyningssikkerhed / spildevand

Målsætning: Ingen overløb til hav, søer og åer med anmeldelsespligt.

Resultat: Tre overløb med anmeldelsespligt.

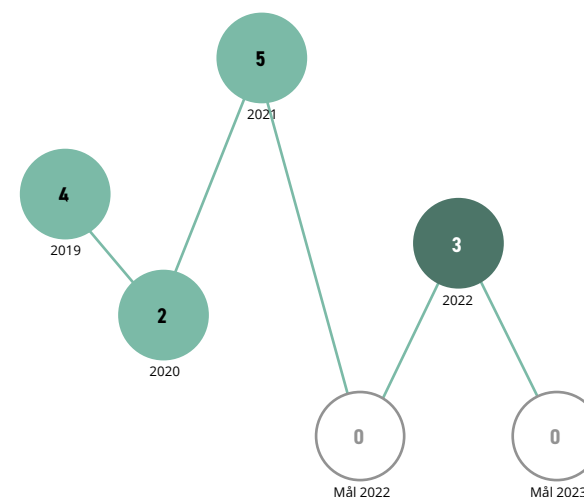
2022: 1 stk. teknisk nedbrud i pumpestation, 1 stk. forurening, hvor spildevandet havde forhøjet pH og 1 stk. større strømafbrudelse, som ramte hele øen.

Vi har sat en målsætning om, at vi ikke vil acceptere overløb. Spildevand hører til på et rensningsanlæg. Ikke i havet, i søerne eller vores åer. Samtidig skal man huske på, at overløb næsten altid sker, fordi naturen har spillet os et puds eller fordi vi - typisk på grund af fejl hos virksomheder - modtager spildevand med så høj en pH-værdi, at vi er nødt til at føre det ud i havet, da det ellers vil ødelægge vores anlæg.

I 2022 arbejder vi intenst sammen med Bornholms Regionskommune om en ny spildevandsplan. Den er på trapperne, men afventer pt. politisk vedtagelse.

I 2022 kickstartede vi også arbejdet med en omfattende registrering af overløbsbygværker - indmåling af niveauer og databehandling - som kan bruges i drift og fremtidige renoverings- og fornyelsesopgaver. Vi gik samtidig i gang med at se, om modelberegninger af kloakplande og intelligente styringsværktøjer kunne løse nogle af vores udfordringer.

OVERLØB MED ANMELDESESPLOGT

Sikre, at alle har adgang til vand og sanitet, og at dette forvaltes bæredygtigt.

Klima og miljø

Bornholm og Bornholms Energi & Forsyning har været frontrunner i den grønne omstilling i mange år. Målet om at være et bæredygtigt samfund har været en del af den bornholmske politiske dagsorden i mange år. Det mål er kommet tættere på med energiøen.

Bornholms Energi & Forsyning står et nyt og godt sted, hvor der er skabt et solidt og stærkt økonomisk fundament for at tænke udvikling og fremtid. Vi vil være med til at skabe intelligent grøn omstilling og vækst på Bornholm gennem effektiv og kundeorienteret forsyning. Vi passer på naturen sammen med vores kunder, sørger for rent vand, renser spildevandet, så der er strande til at bade i og producerer strøm og varme uden at belaste naturen med unødige CO₂-udslip.

Vores fokus er at indfri vores ejers ambitioner på energi- og forsyningsområdet, og være med til at skabe bæredygtig udvikling og vækst på Bornholm - for Bornholm - uanset om vi taler vand, varme, spildevand eller energi.

- Bornholm bliver verdens første energiø. Vi er meget nysgerrige og bruger mange ressourcer på at forberede os. Energiøen og de andre projekter i Østersøen vil skabe et helt nyt paradigme, som stiller krav til vores evne om at kunne håndtere forandring og være klar til at træffe langsigtede og økonomisk tunge beslutninger.

Bidrage til hurtig handling for at bekæmpe klimaforandringer og deres konsekvenser.

- Vi har gennem årene arbejdet aktivt for at nedbringe belastningen fra vores anlæg og værker og har arbejdet systematisk med at opnå konkrete miljømål. I 2022 satte vi trumf på og initierede strategiprojektet 'Bæredygtighed 2.0': Ansættelse af bæredygtighedsansvarlig Marie Wibe og udarbejdelse af et egentligt klimaregnskab,.
- Vi sætter solceller på vores mange små og store driftsbygninger.
- Vi investerer målrettet og langsigtet i vores infrastruktur for at sikre reduktioner i vores energiforbrug.
- Vi arbejder struktureret med Asset Management.
- Vi prioriterer efter et tilstandsbaseret vedligeholdelsesprogram.
- Vi kickstartede i 2022 100 mio. kroners projektet 2Lipp, som måske rummer kimen til, hvordan vi skal håndtere store mængder af sol og vind i elnettet.
- Sammen med tæt på 15 andre forsknings- og udviklingsprojekter er 2Lipp en del af vores søgen efter svar på den udfordring, der hedder fremtidens forsyning.

Vi er en vigtig brik i Bornholms Regionskommunes ambitioner om at blive et klimaneutralt og fossilfrit samfund.

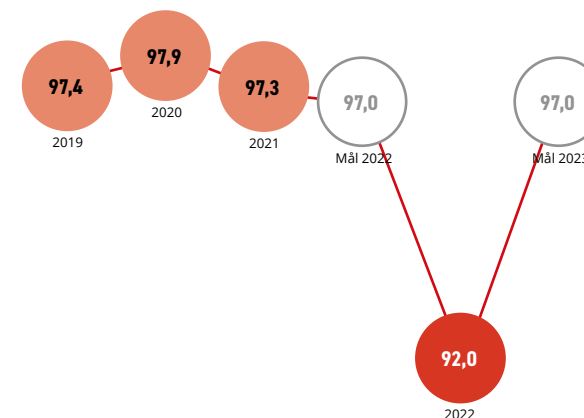
Andel af **vedvarende energi** i vores produktion af el og varme

Målsætning 97 % vedvarende energi.

Resultat: 92 % vedvarende energi.

Vi nåede ikke vores målsætning. Det skyldes blandt andet, at vi sidst på året blev bedt om at levere regulérkraft i større omfang end beregnet på grund af krigen i Ukraine og stor mangel på energi i hele det europæiske elsystem. Kablet fra Sverige var ude af drift i en måned. Det gav arbejde til diesel-maskinerne.

VEDVARENDE ENERGI I VORES KRAFTVARMERPRODUKTION

2022 PRODUKTIONSMIX EL OG VARME

	MWh	%	2021	2020
Sol	803	0,20	0,20	0,30
Vind	27.572	8,50	7,90	11,30
Værket biomasse	124.431	38,40	41,80	40,40
Værket: kul og olie	25.594	7,90	2,70	2,10
Decentral (biomasse)	145.267	44,90	47,40	45,90

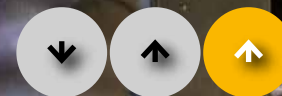
Støtte op om, at alle har adgang til pålidelig bæredygtig og moderne energi til en overkommelig pris

Det ses næsten også af vores egne data, at året ikke var hverken et solår eller et vindår. Både sol og vind har præsteret på et højere niveau tidligere.

Vores strøm består i overvejende grad af sol, vind og flis. Brugen af olie er begrænset til regulérkraft, prøvestarter i forhold til vores beredskab og endelig ved større nedbrud - f.eks. kablet til Sverige.

Forbrug af biomasse

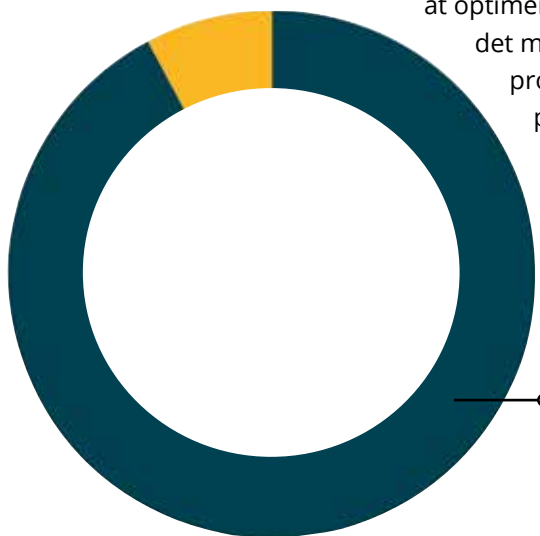
Målsætning: 99 % certificeret flis.

Resultat: 92,2 % certificeret flis (egenkontrol).

Årsagen til at vi ikke nåede vores målsætning, skyldes 7.000 tons svensk flis, som - på trods af en svensk bæredygtigheds-certificering - ikke kunne/kan certificeres som bæredygtig flis i Danmark.

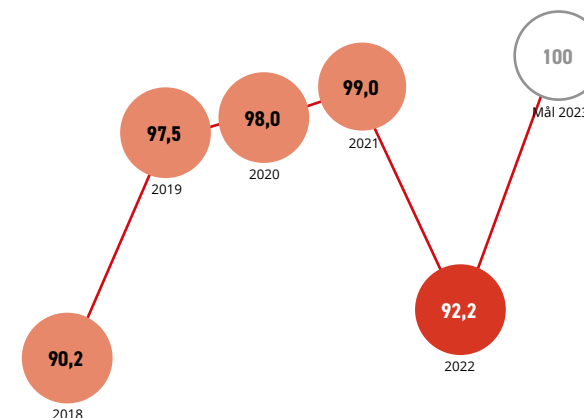
Både halm og flis er steget i pris. Halm mindre end flis. Derfor har vi forsøgt at optimere fjernvarmen ved at bruge så meget halm som overhovedet muligt. I 2021 udgjorde den lokalt producerede biomasse 86 procent. I 2022 er andelen faldet til 66 procent. Det skyldes primært manglende udbud og generelt faldende aktivitetsniveau i de bornholmske skove.

Bornholms Energi & Forsyning er den største aftager af biomasse på Bornholm. En lov fastlægger rammer for

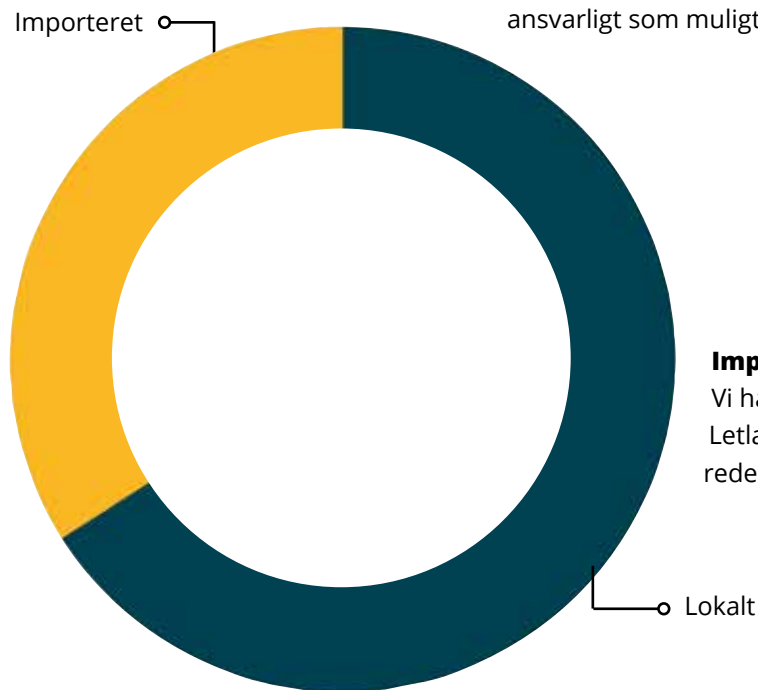
92,2 % certificeret bæredygtig flis

ANDEL AF BÆREDYGTIGT CERTIFICERET FLIS

! Energikrisen i Europa og krigen i Ukraine fik energipriserne til at eksplodere. Gas ramte loftet - og alle andre brændsler fulgte med. Bornholms Energi & Forsyning forsøgte i sidste kvartal af 2022 at lægge en bremse på de prisstigninger, der blev forbrugerne til del. Vi indførte et seks måneder langt prisstop.

bæredygtig biomasse i forhold til miljø, arbejdsmiljø og klima. Vi optimerer bæredygtighedsarbejdet gennem BiomasseForumBornholm, der udvikler løsninger, så den biomasse, der anvendes, produceres og fældes så ansvarligt som muligt.

Importeret biomasse

Vi har i 2022 importeret flis fra Sverige, Letland og Rusland - indtil landet invaderede Ukraine.

2022 BIOMASSE FORBRUG

Decentral værker		2021
Halm	22.392 t	22.117 t
Flis tons	17.024 t	20.412 t
Træpiller	99 t	356 t
Centralværket		
Flis	54.929 t	55.762 t
Biomasse importeret		
Flis (træpiller)	31.282t	13.765 t
Anvendt biomasse i alt		94.444 t / 96.648 t
Andel lokalt leveret		66,0 % / 86,0 %

Vores CO₂-udledning

Målsætning: 4.500 ton.

Resultat: 17.246 ton.

Grafen over vores CO₂-udslip er et meget godt billede på konsekvenserne af den europæiske energikrise og krigen i Ukraine. Der har manglet rigtig meget strøm i det danske, det nordiske og det europæiske elnet. Bornholms Energi & Forsyning har derfor måtte levere regulérkraft til 'fællesskabet' i et rekordstort omfang.

I 2022 var søkablet til Sverige ude af drift i en hel måned på grund af en kabelfejl. Bornholms Energi & Forsynings reserve-diesel maskiner måtte på arbejde.

Vores strøm kommer under normale omstændigheder fra sol, vind, flis og affald. Brugen af olie er begrænset til regulérkraft-opgaver (kontrakt med Energinet), prøvestarter (beredskab), drift af en hjælpedampkedel og endelig ved større nedbrud (kablet til Sverige).

I 2022 var CO₂-udslippet fra hjælpedampkedlen på 1.719 ton. Målet for 2023 er 1.050 ton, da vi i 2023 skifter fra heavy fuel til light fuel. Det svarer til en reduktion på 40 procent på hjælpedampkedlen.

Ligeledes forventer vi, at 2Lipp-projektet på sigt (2024-25) kan bidrage med CO₂-fri energi til hjælpedampkedlen.

CO₂-UDLEDNING / TONS

! Den europæiske energikrise og krigen i Ukraine vil sandsynligvis medføre, at vi i 2023 skal levere mere regulérkraft end normalt.

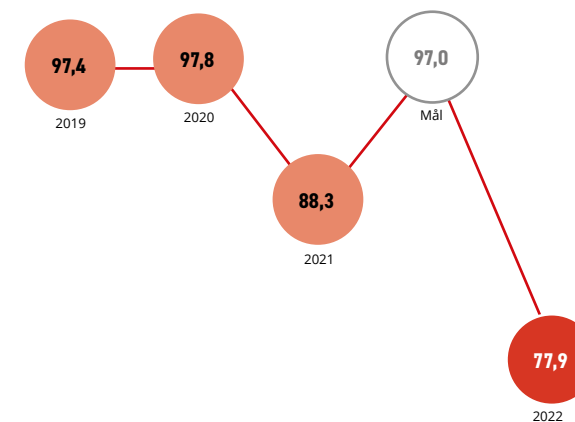
Vores strøm

Målsætning: 97,0 % fra vedvarende kilder.

Resultat: 77,9 % fra vedvarende kilder.

Under normale forhold vil vores centrale værk som udgangspunkt producere kraft og varme på flis. Når vi har en nedgang i brugen af vedvarende kilder til varme, så skyldes det blandt andet, at vi en hel måned måtte producere både strøm og varme på diesel-maskinerne, da kablet til Sverige var blevet revet over.

STRØM FRA VEDVARENDE KILDER / PCT /

STRØM KILDER

	MWh	%	2021
Vind	27.572	37,4	42,1
Sol	803	1,1	1,2
Værket biomasse	29.043	39,4	45,0
Værket: kul og olie	16.259	22,1	11,7

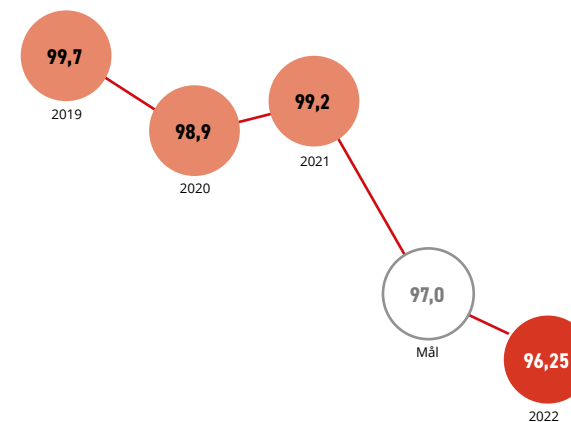
Vores varmeproduktion

Målsætning: 97,0 % fra vedvarende kilder

Resultat: 96,25 % fra vedvarende kilder

Under normale forhold vil vores centrale værk som udgangspunkt producere kraft og varme på flis. Når vi har en nedgang i brugen af vedvarende kilder til varme, så skyldes det blandt andet, at vi en hel måned måtte producere både strøm og varme på diesel-maskinerne, da kablet til Sverige var blevet revet over.

VARME FRA VEDVARENDE KILDER / PCT /

VARME KILDER

	MWh	%	2021
Værket / biomasse	95.387	38,1	41,1
Decentrale værker / biomasse	145.267	58,1	58,1
Værket / olie	9.335	3,7	0,6
Decentrale værker / olie	15,1	0,6	0,2
Decentrale værker / el	14,4	0,5	n/a

Tab af varme i fjernvarmenettet

Målsætning: Mindre end 27,5 % varmetab fra decentrale værker

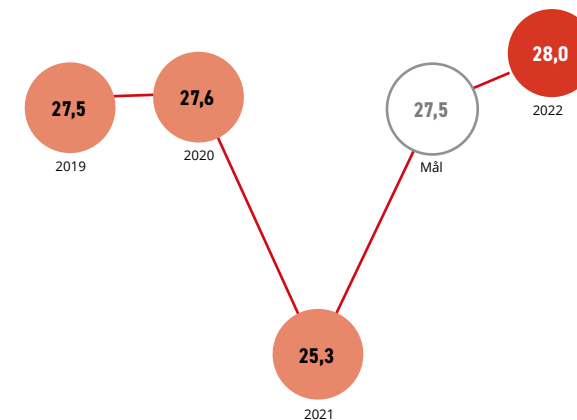
Resultat: 28,0 % varmetab fra decentrale værker

Resultatet 2022 skyldes dels et større varmetab, dels at vi har solgt mindre varme end i 2021.

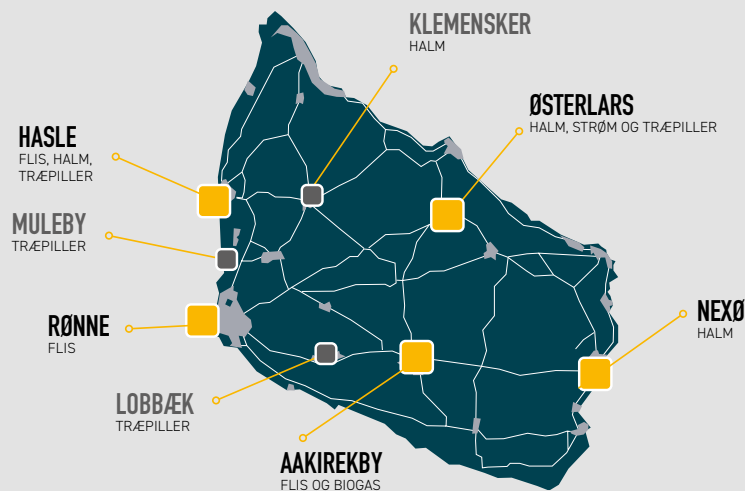
Isoleringen på rørene i jorden er flere steder af tvivlsom kvalitet, da den er gammel og flere steder er fugtig. Det kan vi ikke gøre noget ved, før vi på et tidspunkt begynder en egentlig udskiftning af rørsystemet.

I pumpestationerne trænger der til gengæld til efterisolering af en del af rø-

TAB AF VARME I FJERNVARMENETTET / PCT /

FJERNVARMEVÆRKER

rene (over jorden), da der har været udført vedligehold (skiftet rørstykker og andre komponenter). Det er bestilt og kommer til at foregå til foråret 2023.

Med hensyn til temperaturen på ledningsnettet, så arbejder vi på at blive endnu bedre til at styre fremløbstemperaturen, så vi kører så lav fremløbstemperatur som muligt - men stadig leverer tilstrækkelig varme ude hos kunderne.

Returtemperaturen ligger relativt højt, men for at sænke den, skal der gøres en indsats fra/hos kunderne. Der er ansat en ny mand i driften, der skal tage sig af den del (rådgive kunderne). Det bliver dog først til sommer 2023, da han i første omgang skal hjælpe med fjernvarmeoptimeringsprojektet i Aarsdale/Svaneke.

! Bornholms Energi & Forsyning producerer og leverer varme til 6.585 kunder. Herudover producerer vi fjernvarme til Rønne Vand og Varme.

Værkerne i Klemensker, Muleby og Lobbæk er primært reserverværker.

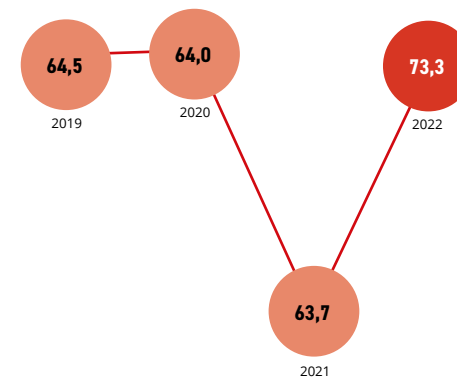
Vores vand

Bornholms Energi & Forsyning forsyner 40% af bornholmerne med vand- og har samtidig nødforsyning til en række af de private vandværker.

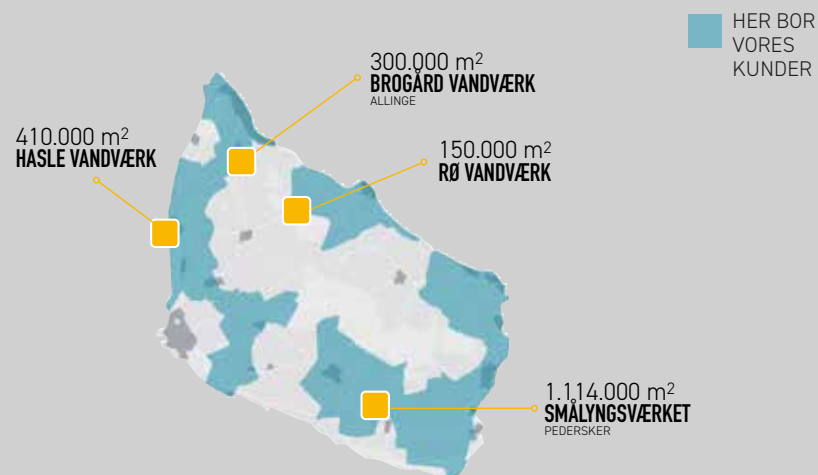
I 2022 havde vi ét fund af pesticider og et fund af PFOA. Målingerne lå langt under miljømyndighedernes grænseværdi.

På vandværksprøven fra Smålyngsværket blev der påvist PFOA lige over detektionsgrænsen. Vi valgte alligevel at afkoble boringen. Den efterfølgende vand-

UDNYTTELSE AF INDVINDINGSTILLADELSE / PCT /

VANDINDVINDINGSTILLADELSER 2022

! I 2022 afsluttede vi forhandlingerne med Boderne Vandværk om en fusion. Boderne Vandværks 146 andelsbrugere er nu kunder hos Bornholms Energi & Forsyning. Den oprindelige boring bliver sløjfet. Allerede nu får Boderne vand fra Smålyngsværket.

værksprøve påviste ikke PFOA - det var kun denne ene boring, der var kontamineret. Boringen er fortsat afkoblet. Vi tager løbende prøver for at følge udviklingen i boringen mens vi venter på flere resultater.

Vandværksprøven fra Rø Vandværk blev påviste pesticiden DMS - lige over detektionsgrænsen. Vi har efterfølgende taget prøver fra de to borer, der leverer vand til vandværket. Her blev der ikke påvist DMS.

Vi udtager akkrediterede prøver løbende ved hjælp af en ekstern leverandør.

Ved fund på vandværksniveau testes yderligere på boringsniveau. De borer, hvor der bliver fundet pesticid med mere bliver droppet ned, så vi kommer ned under detektionsgrænsen eller alternativt så lavt ned i niveau som muligt. Vi fik udført 2 nye borer for at sikre forsyningsikkerhed. Boringerne er endnu ikke sat i drift.

Vi arbejder hver dag for at sikre godt og sundt vand til bornholmerne. Vi tester vand løbende og sikrer, at det vand, som forlader vores vandværker, har et ikke-målbart indhold af pesticider. Vandværkerne skal levere den bedst mulige vandkvalitet, der som minimum overholder de gældende lovkrav.

- Forsat satsning på udvidet testprogram.
- Etablering af biodiversitetszoner på værkerne.
- Dialog med de private vandværker og Bornholms Regionskommune om et udvidet samarbejde.
- Vedligehold af borer, herunder foring af borerne.

! I 2022 blev der solgt 1.116.053 m³ vand til de bornholmske forbrugere. Det tilsvarende tal i 2021 var 1.239.469 m³.

! I 2022 var der afsat 7,2 mio. kr. til anlægsinvesteringer i vandsektoren.

Vandtab i nettet

Målsætning: Mindre end 10,0 % vandtab i nettet

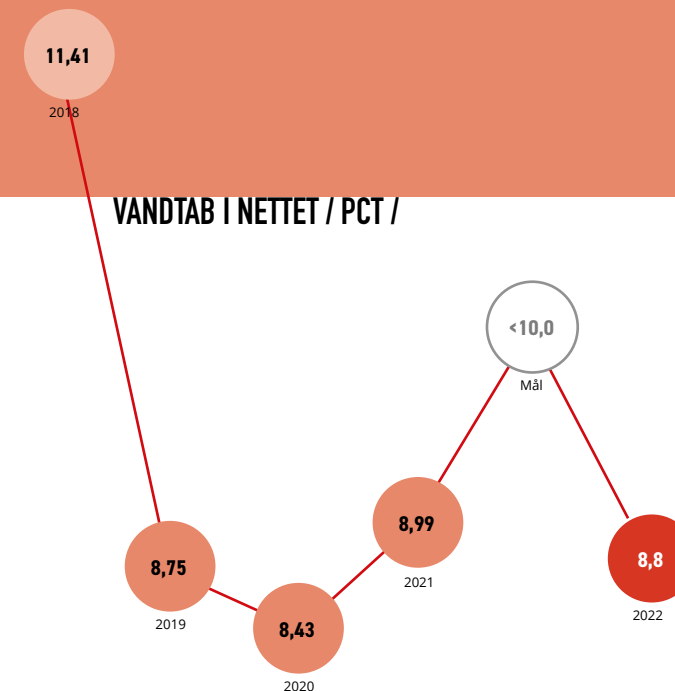
Resultat: 8,8 % vandtab i nettet

Vandtab fortæller noget om, i hvor god stand vores rør er. Vandtab handler også om, hvor hurtigt man finder bruddet og får det lukket. Vandtab handler også om gode relationer og kommunikation til øens håndværkere, som ganske ofte eller jævnligt har behov for at grave ud til noget.

Vores investeringer til udskiftning og reparation af hoved- og stikledninger er relativt konstante. Vi arbejder kontinuerligt med Asset Management og tilstands-baseret vedligehold i forhold til vandtab i nettet.

Vores udfordring er, at vi har relativt få forbrugere pr. kilometer vandledning. Det giver et større vedligeholdelsesbehov pr. omsætningskrone. Samtidig er vand et forsyningsområde baseret på hvile-i-sig-selv-økonomi. Det er i princippet forbrugerne, som via deres forbrug skal betale forbedringer og vedligehold. Derfor vil vi se langsomme fremskridt - år for år. Og måske ikke altid så robuste fremskridt, fordi det er umuligt altid at lave større, nødvendige, gennemgribende og sammenhængende renoveringer indenfor de årlige budgetter.

VANDTAB I NETTET / PCT /

! Bornholms Energi & Forsyning har 11.266 vandkunder. Vandet leveres ved hjælp af 624 km hoved-, forsynings- og råvandsledninger. Hertil kommer 84 km stikledninger.

Vores spildevand

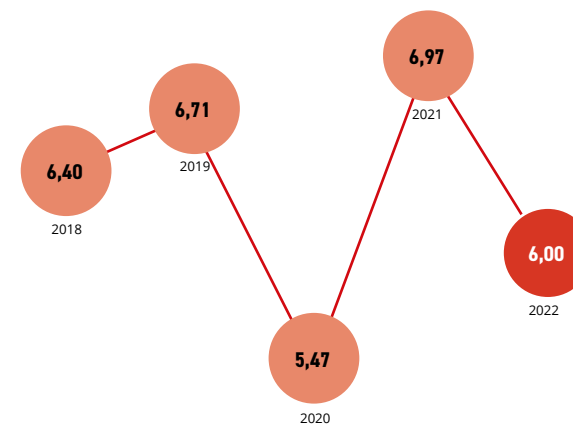
Målsætning: 50 % bedre end lovens krav

Resultat: 50% bedre af lovens krav for fosfor, organisk stof og kvælstof.

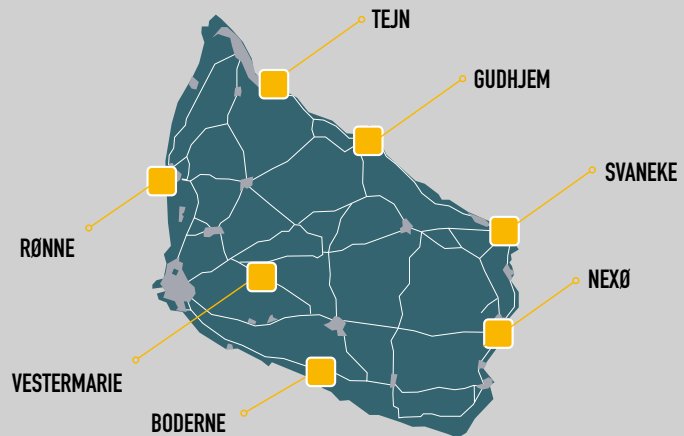
Det er Bornholms Regionskommunes politik, at spildevandet skal renses så optimalt, som det er teknisk og økonomisk muligt. Den ambition udfordres løbende af øgede spildevandsmængder: Periodisk voldsomt vejr med store nedbørsmængder, øget samfundsmæssig aktivitet og spildevandshåndtering fra anløbne skibe.

Vi driver vores seks andre renselanlæg efter de samme principper, som Rønne Rensningsanlæg, der er ISO14001 (certificeret miljøledelse).

RENSSET SPILDEVAND / MIO. M3 /

RENSNINGSANLÆG 2022

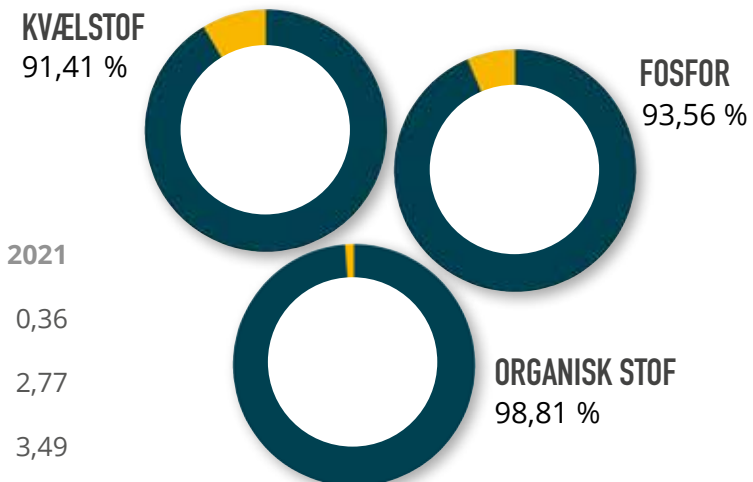
SPIDEVANDSUDLEDNING **TOTALT**

Gennemsnit af udledning i mg/l af de totale vandmængder.

	2022	Vores mål	Lovkrav
Fosfor (mg/l)	0,37	0,37	0,75
(BOD) Organisk stof (mg/l)	2,39	7,50	15,00
Kvælstof (mg/l)	3,41	4,00	8,00

Vi anvender effektive og moderne teknologier til at måle, analysere og styre renseprocesserne. Målere, der er online sender data og systemet regulerer automatisk processerne på det enkelte rensningsanlæg. Generelt har vi gode resultater, men enkelte anlæg overvejes opgraderet - og den overordnede spildevandsstruktur evalueres i 2022. Bornholms Regionskommunes spildevandplan afventer politisk behandling.

RENSEGRADER

2021

0,36

2,77

3,49

FOSFOR 2022

mg/l	Lovkrav	Vores mål	2022
Rønne	1,5	0,75	0,29
Tejn	1,5	0,75	0,31
Melsted	1,5	0,75	0,43
Nexø	1,5	0,75	0,48
Svaneke*	1,5	0,75	0,28
Vestermarie**	n/a	0,75	1,66
Boderne	1,5	0,75	0,5

*Spildevand kørt til Rønne i en periode. **Ændring fra 2021 skyldes separering og minimering af overløb. Medfører en større belastning på anlægget.

ORGANISK STOF 2022

mg/l	Lovkrav	Vores mål	2022
Rønne	15	7,5	2,23
Tejn	15	7,5	2,16
Melsted	n/a	7,5	3,25
Nexø	15	7,5	2,05
Svaneke	n/a	7,5	3,19
Vestermarie	15	7,5	1,49
Boderne	15	7,5	3,11

n/a: Ikke underlagt lovkrav

KVÆLSTOF 2022

mg/l	Lovkrav	Vores mål	2022
Rønne	8	4	3,32
Tejn	8	4	3,62
Melsted	n/a	4	6,14
Nexø	8	4	3,10
Svaneke	n/a	4	3,60
Vestermarie	n/a	4	4,07
Boderne	n/a	4	3,07

Samfund

Ansvarlig leverandørstyring

Vi er på Bornholm. Vi skal ikke andre steder hen. Derfor skal vi opføre os ordentligt. Det giver god mening, at vi skal opføre os ordentligt og motivere til ordentlige rammer og vilkår hos de virksomheder, vi handler og samarbejder med.

Bornholms Regionskommune forventer endvidere i sin ejerstrategi, at vi understøtter 'Udbuds- og indkøbspolitik for Bornholms Regionskommune'.

Nøgleordene og rygraden i den ansvarlige leverandørstyring er sociale klausuler og vores code of conduct-papir.

Vi stiller krav til vores leverandører omkring sociale klausuler i udbudsprocesser, ligesom vi forventer, at leverandører efterlever vores Code of Conduct, der forklarer om forventninger og forudsætninger for et godt samarbejde.

Sociale klausuler i udbud er et centralt emne for Bornholms Energi & Forsyning. Vi forventer, at de leverandører, der udfører større opgaver for os, med rimelighed tager ansvar for uddannelse af lærlinge og evt. fastholder udsatte borgere i arbejde.

Forretningsetik

Vi vil være en åben og troværdig virksomhed, hvor der ikke må kunne sættes en finger på hverken ledelsens eller medarbejdernes troværdighed. Vi ser vores etiske retnings-

ANSVARLIG LEVERANDØRSTYRING

	Antal udbud
Med sociale klausuler	49
Spildevand	36
Vand	9
Varme	4
2022	49
2021	79
2020	24

linjer som mere end blot regler og bestemmelser. Ved at overholde et sæt af værdier og regler, opbygger vi tillid og troværdighed.

Whistleblower 2022

På samme måde som i 2020 og 2021 har der ikke været nogen indberetninger via vores eksterne Whistleblowerordning. Derfor har der ikke været mulighed for at måle om de fastsatte processer og den tilknyttede service level agreements har fungeret. Målsætningen er, at alle indberetninger bliver igangsat, inden der er gået fem dage.

Politik for antikorrupption

Ved at overholde et sæt etiske standarder, opbygger vi tillid og troværdighed i verden omkring os. Bestemmelserne er udfærdiget til fordel for vores medarbejdere, kunder, ejere og det bornholmske samfund.

! **Indkøbsfællesskab**

- Vi er fortsat medlem af indkøbsfællesskabet Servia. Rådgivningen og kompetencer hos Servia er med til at sikre, at større udbud sker snorlige - uanset om det er nationale eller EU-udbud.

Mere Bornholm

Bornholms Energi & Forsyning har fokus på at gøre Bornholm til et endnu bedre sted at bo. Som en stor virksomhed på Bornholm har vi en naturlig interesse i, at der bliver mere Bornholm...

Vi er bornholmernes multiforsyningsvirksomhed. Vi er ejet af Bornholms Regionskommune – dermed er alle, der bor på Bornholm i princippet aktionærer i Bornholms Energi & Forsyning. Derfor er det naturligt for os at engagere os i samfund og bidrage, skubbe på, hjælpe der hvor vi kan.

Vi har vores eget **brugerforum** og inviterer løbende andre vores **interessenter** indenfor til dialog.

Bornholms Energi & Forsyning medfinansierer øens **tilflytterservice**, som tiltrækker nye borgere og nye kompetencer til øen. Vi investerer tid og kompetencer (bestyrelsespost) i den lokale afdeling af **Fonden for Entreprenørskab**, fordi vi har brug for, at vores ungdom evner at skabe, forandre og gøre en forskel på Bornholm og i verden. Vi har en bestyrelsespost i **Business Center Bornholm**, der er omdrejningspunktet for den lokale erhvervsfremme. Vi har i forvejen en meget bred

berøringsflade med det bornholmske erhvervsliv, bruger mange af dem som underleverandører og har en naturlig interesse i, at de trives og vækster.

Vi var en aktiv del af **Folkemødet** – både i forhold til sponsorater og arrangementer. Derudover havde vi i 2022 sponsorater og samarbejdsaftaler med **ungdoms fodbolden** (DBU Bornholm), musikeventet Wonderfestiwall og løbefesten **Etape Bornholm**. Vi var også medlem af **Offshore Center Bornholm** - et initiativ, der skal optimere samarbejde og udvikling i den maritime sektor på Bornholm. Desuden bidrog vi i bestyrelsesarbejdet i **Dansk Industri**, **Green Power Denmark** og **Campus Bornholm**.

Baltic Energy Island er et andet 'samfundsprojekt', som Bornholms Energi & Forsyning investerede tid og kræfter i i 2022. Målet var at etablere en erhvervsdrivende fond, der skal sikre, at Danmark med energiøen udbygger sin internationale førerposition. En del af fondens fokus bliver også at optimere de bornholmske gevinster i forhold til etableringen. Blandt de foreløbige partnere kan nævnes Bornholms Regionskommune, Energinet, Campus Bornholm, Center for Regional og Turismedforskning, Rønne Havn, Danmarks Tekniske Universitet, Business Center Bornholm, Offshore Center Bornholm, Copenhagen Capacity, Gate 21, Energy Cluster Denmark, Siemens Gamesa og Ørsted.

MEDARBEJDERTILFREDSHED / PCT. /

Medarbejdertilfredshed

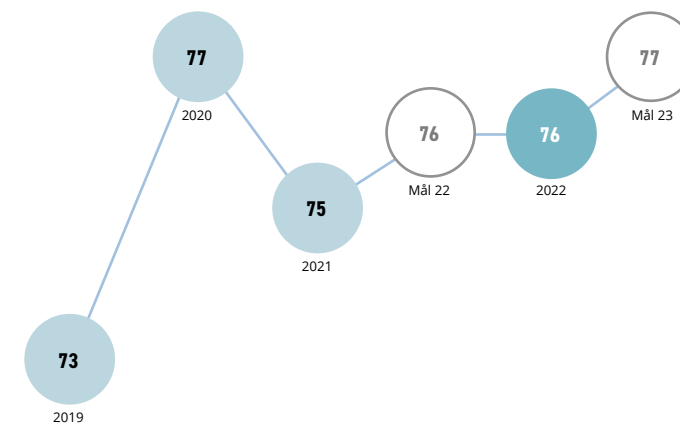
Målsætning: 76 i medarbejdertilfredshedsscore.

Resultat: 76 i medarbejdertilfredshedsscore.

Trivsel, sikkerhed og sundhed er afgørende parametre for gode resultater, og for at vi kontinuerligt kan fastholde og tiltrække nye medarbejdere. Vores human resource-afdeling organiserer arbejdet med trivsel, sikkerhed og sundhed. De enkelte afdelingsledere har ansvaret for at implementere initiativerne.

Det er vigtigt for Bornholms Energi & Forsyning, at vores medarbejdere har et godt og trygt arbejdsmiljø. Vores engagerede og dygtige medarbejdere er årsagen til vores succes og fremskridt – og vores evne til at skabe sikkerhed og trivsel er helt afgørende for, at vi kan tiltrække og fastholde kompetente medarbejdere.

- Vores arbejdsmiljøudvalg er i det daglige ansvarlige for styringen af arbejdet med arbejdsmiljøet.
- En kvalitets- og miljøkoordinator sikrer, at afdelingen lever op til certifikater og licenser.
- Alle nærved-ulykker og sikkerhedsobservationer indberettes.

- Alle medarbejdere får tilbudt en sikkerhedsforsikring.
- Alle medarbejdere er omfattet af sundhedsforsikring.
- Vi har løbende fysioterapeuter i huset for at sikre mod arbejdsskader og nedslidning.
- Vi har et setup, der - bl.a. via dialog - hjælper langtidssyge tilbage på arbejdspladsen.
- Vores intranet fungerer fortsat som en vigtig informationskilde og en kommunikationskanal for både ledelse og medarbejdere.
- Personalehåndbogen er tilgængelig på vores intranet, og opdateres løbende med nye regler mv.

! Vi gør vores bedste for at skabe et godt og sundt arbejdsmiljø. Vi sætter nye initiativer i gang som kan øge arbejdsglæden hos vores medarbejdere.

MEDARBEJDERFACTS

	2022	2021	2020
Antal medarbejdere	114	121	138
Medarbejderomsætning / % /	10,25	23,89*	12,07
Sygefravær m/langtidssygdom / % /	2,94	1,60	1,8
Sygefravær u/langtidssygdom /pct./	2,17	2,32	2,0

* Den relativt høje personaleomsætning skyldes i væsentlig grad salget af El-net Øst.

Arbejds miljø

Vi ønsker ikke nogen former for arbejdsulykker, og i 2022 var målsætningen at lande på nul arbejdsulykker med fravær til følge. Arbejdet med at sikre vores medarbejdere og de forhold, de arbejder under, vægtes højt. Arbejds miljøudvalget i Bornholms Energi & Forsyning koordinerer arbejdet med politikker på sikkerhedsområdet, og det består af repræsentanter fra både ledelse og medarbejdere. Derudover er sikkerhed et fast punkt på alle chef- og bestyrelsesmøder. Vi måler arbejds miljøet gennem medarbejdertilfredshedsundersøgelser, APV-vurderinger, registrering af uheld og sygdom. Målingerne er grundlaget for, at vi kan ændre rutiner og metoder og på den måde skabe positive forandringer.

Ulykker

Vi vægter sikkerhed højt og accepterer ikke arbejdsulykker - og bruger mange ressourcer på at indgå ulykker. Vi følger aktivt op på alle hændelser, så vi kan lære og forbygge. Vidensdelingen fungerer ned gennem organisationen. Vi har gjort det nemt at indberette hændelser på alle platforme.

ARBEJDSULYKKER

	22	21	20
Målsætning	0	0	0
Ulykker med fravær til følge	1	1	2
Antal nærved hændelser	0	1	3

Diversitet

Vi ser forskellighed som en styrke. Vi har plads til unge, gamle, kvinder, mænd, handicappede, lærlinge, forskellige etniciteter og baggrunde.

Bornholms Energi & Forsyning har historisk været en mandeverden med ganske få kvinder. Hvad angår ledelse og medarbejdere, så er der stor overvægt at mænd. Det samme gør sig gældende, når vi kigger på vores ansøgninger.

I 2022 har vi kvalitetssikret vores jobopslag. Vi appellerer bredt i alle opslag - uanset om arbejdsområdet traditionelt er domineret af kvinder eller mænd. Afdelingscheferne er blevet opfordret til at invitere en divers gruppe til samtaler.

Rekruttering

Vi benytter den eksterne jobsøgningsportal (TalentTech), som i høj grad både har effektiviseret rekrutteringsarbejdet, men også skabt en større synlighed - ligesom det er langt nemmere for os selv at markedsføre jobsene.

Elever

Igen i år har vi været ude og gøde jorden på øens store uddannelsesmesse.

Vores fokus på at skabe endnu flere elevpladser har lidt under en stor mængde nyansættelser, energikrisen og en strategiplan, som nu folder sig ud.

Tabel: Diversitet

**KØNSDIVERSITET
LEDELSE**

Direktør, chefgruppe, ledergruppe

2023	80/20 % (Målsætning)
2022	93/07 %
2021	94/06 %
2020	94/06 %
2019	87/13 %

**KØNSDIVERSITET
GENERELT I SELSKABET**

Bornholms Energi & Forsyning har ansat rigtig mange forskellige typer af fagligheder. Vi har arbejdspladser som traditionelt har været mandsdominerede. Vi har i mindre grad job som traditionelt har været kvindedominerede. Det forsøger vi at balancere i vores rekruttering.

2023	80/20 % (Målsætning)
2022	84/16 %
2021	84/16 %
2020	87/13 %
2019	76/24 %

ELEVER I PROCENT

Vi ligger noget under vores målsætning om, at elever skal udgøre 6% af vores ansatte. I forhold til 2021 er vi faktisk gået lidt tilbage. Elever bliver ét af vores prioriterede fokusområder i 2023.

2023	6,00 % (Målsætning)
2022	5,30 %
2021	5,76 %
2020	n/a %

Bornholms Energi & Forsyning vil i 2023 fokusere på...

- At blive endnu skarpere på at prioritere og holde tempoet i implementeringen af vores 2030-strategi, herunder være særligt fokuserede og nysgerrige på de elementer som vedrører fremtidens forsyning.
- At gennemføre optimeringsprojekter indenfor fjernvarme og spildevand.
- At færdiggøre og igangsætte indsatser, der skal videreføre vores arbejde med bæredygtighed, blandt andet ved at færdiggøre et klimaregnskab.
- At køre strategiprojektet **kunderejsen** helt i mål - og samtidig tage et stort skridt i at udvikle vores kommunikation med vores kunder i 2023-strategiprojektet **kundens digitale møde med Beof**.
- at ansætte flere elever.
- udrulning og implementering af nyt sponsorkoncept.

The **missing** link

Kraftvarmeværket på Skansevej i Rønne får nøglerolle i projekt til 100 mio. kr. Det er måske det mest banebrydende projekt i de 15 år, vi har været vært for forsknings- og demonstrationsprojekter, udtaler Claus M. Andresen, direktør i Bornholms Energi & Forsyning.

En række europæiske pionerer indenfor energiteknologi har teamet op for at løse den største udfordring i den bæredygtige omstilling: at opsamle og lagre energi fra sol og vind, så der også er strøm og varme på overskyede dage uden særligt meget vind. Budgettet er på 100 millioner kr.

- Der er for mig ingen tvivl om, at Second Life for Powerplants bliver én af de vigtigste trædesten på vej mod fremtidens forsyning. Jeg er derfor glad for, at projektet forankres på Bornholm og at vi for lov til at sætte vores kraftværk og kompetencer i spil, siger Claus M. Andresen, direktør for Bornholms Energi & Forsyning.

Projektet vil udvikle et koncept, der klæder kraftværket på til en gang i fremtiden at kunne levere strøm og fjernvarme til de bornholmske forbrugere, samt afbalancere elnettet - udelukkende på sol og vind.

Allerede i dag har vi i Danmark mere energi fra sol og vind, end vi kan nå at bruge eller gemme. Samtidig investeres der massivt i solceller og vindmølleparker. Fremtidens forsyning handler derfor i høj grad om at kunne gemme strøm. Strøm skal nemlig bruges eller gemmes. Ellers er den væk.

- Fremtidens forsyning skal være robust, bæredygtig og til at betale. Hvis vi skal høste frugterne af de nye mængder sol og vind, er vi nødt til at svar på en lang række spørgsmål. Second Life for Powerplants vil give os en lang række af de svar, vi har brug for, vurderer direktøren.

Ideen bag Second Life for Powerplants er at genbruge kraftværkernes oprindelige teknologi – og bygge videre på medarbejdernes kompetencer. Derfor genbruges damp turbine, generator, kontrolsystemer og adgangen til elnettet og fjernvarmenettet.

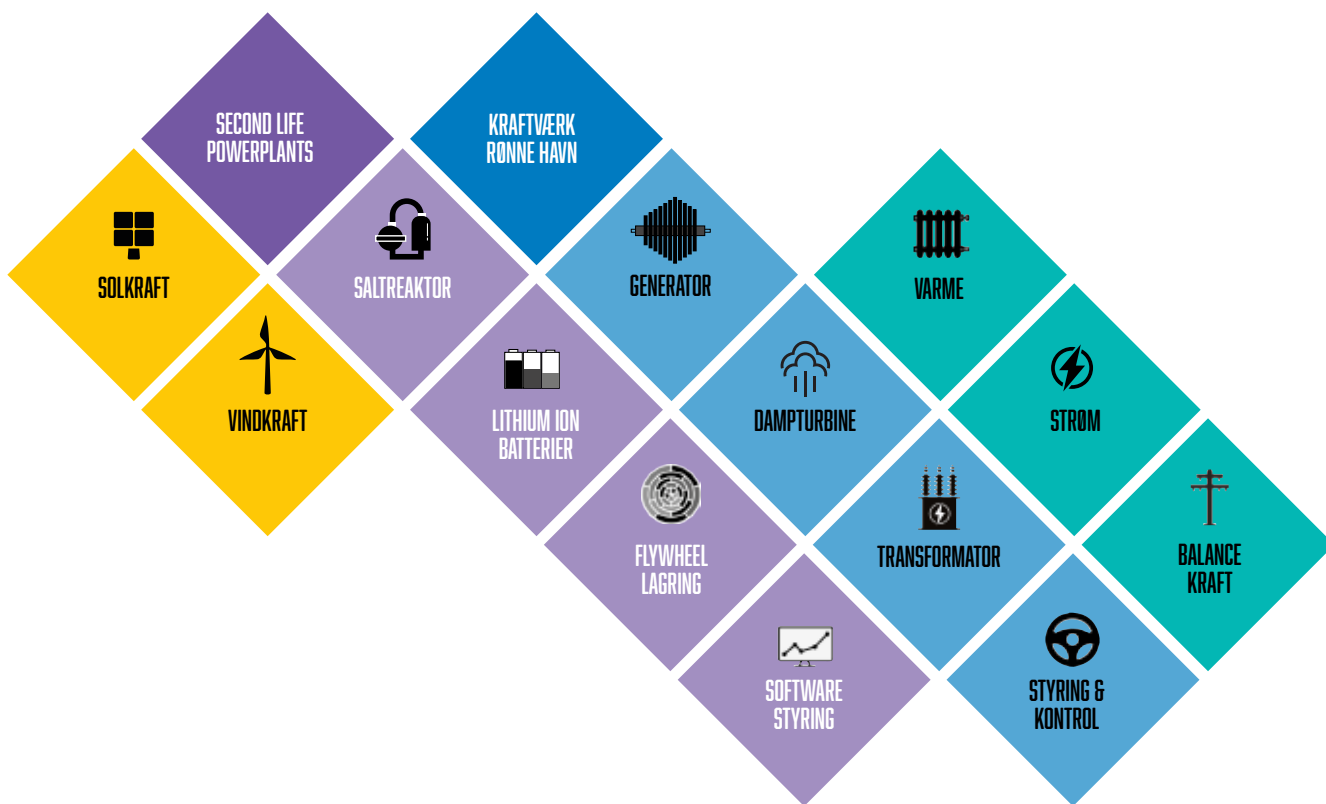
Kraftværket får tilført tre nye forskellige lagringsteknologier: Et saltlager, brugte elbils-batterier og et højteknologisk svinghjuls-batteri (flywheel). Konceptets hjerte er et stykke avanceret styringssoftware, der skal sørge for, at der i fremtiden altid vil være varme og strøm til rådighed – selv på en overskyet dag, hvor flagene hænger.

- Vi vil få en uvurderlig viden om, hvordan vi i fremtiden skal håndtere og gemme sol og vind - og hvordan vi effektivt kan sikre balance i elsystemet. Vi vil få håndfast viden om, hvad der kræves for, at vi for alvor kan drage nytte af både sol og vind - uden at

! - Vi vil få en uvurderlig viden om, hvordan vi i fremtiden skal håndtere og gemme sol og vind - og hvordan vi effektivt kan sikre balance i elsystemet.

Claus M. Andersen

2LIPP - SECOND LIFE FOR POWERPLANTS

DE TRE TEKNOLOGIER

Energilageret udnytter tre teknologier. Designet reducerer omkostningerne og gør systemet fleksibelt og robust.

- **Saltreaktoren** er billig, kompakt, skalérbar og arbejder med en højere energitæthed end andre salte (700 grader.) Den aktive ingrediens af kaustisk soda. Og det er billigt.
- **Brugte elbilsbatterier** med f.eks. 60-70% batterikapacitet kan sagtens udnyttes til stationær opladning.
- Et **flywheel** eller svinghjul drejer rundt, skaber magnetisk spænding og laver strøm. Et flywheel er et avanceret svinghjul, som fungerer helt uden friktion. Det giver meget høje hastigheder. Flywheel-setuppet er den dyreste ingrediens, men nødvendig, når der skal gemmes eller eksporteres store mængder strøm hurtigt.

det skulle blive væsentligt dyrere for bornholmere. Vi vil få tydelige indikationer på, hvad der skal til af investeringer for, at vi endegyldigt kan sige farvel til olien og nedfase flisen, forklarer Claus M. Andersen.

Blandt andet derfor har Bornholms Energi & Forsyning investeret i projektet. Pengene bliver bl.a. brugt til nedtagning af to store gamle, udtjente kedler, samt klargøring og ombygning.

Claus M. Andersen vurderer, at projektet vil få stor betydning udenfor Bornholm. Han peger på, at de erfaringer, projektet høster på Bornholm, let kan kopieres andre steder og gøre det langt lettere, billigere og hurtigere f.eks. at konvertere et polsk kul-kraftværk til at være fremtidens fleksible energilager med sol og vind.

- At vi kan lande sådan et projekt på Bornholm, kunne indikere, at vi måske bør overveje at skrue lidt op for forventningerne til, hvor meget ekstra aktivitet på øen, den bornholmske energiø kommer til at skabe, slutter Claus M. Andersen.

! Der er for mig ingen tvivl om, at **Second Life for Powerplants bliver én af de vigtigste trædesten på vej mod fremtidens forsyning. Jeg er derfor glad for, at projektet forankres på Bornholm og at sætte vores kraftværk og kompetencer i spil,**

Claus M. Andersen

Vi er **nysgerrige** på fremtiden

Bornholms Energi & Forsyning driver en lang række demonstrations- og udviklingsprojekter.

AC/DC

1.000.000 elbiler koblet til det danske elnet kan tilføre elnettet en stor grad af fleksibilitet, hvis man kan styre opladningen. To teknologiske løsninger skal håndtere udfordringen.

www.beof.dk/acdc

PTX PÅ BORNHOLM

Vi undersøger en evt. ptx-produktion af grønne brændstoffer på Bornholm. Vi kortlægger og analyserer de lokale kilder, mængder og priser på nøgleinput til ptx-produktion: grøn strøm, vand og potentielt kuldi-oxid. Vi undersøger hvem, der kan aftage produkterne fra anlægget: ammoniak, brint, oxygen, spildvarme og potentielt methanol.

www.beof.dk/ptx

INSULAE

Sammen med andre øer udvikler vi en simuleringsmodel, som kan dekarbonisere øsamfund - selvfølgelig for at de kan træffe smartere og mere effektive beslutninger (investeringer) og gøre deres samfund mere intelligente og robuste.

www.beof.dk/insulae

VPP4ISLANDS

VPP4Islands vil give Bornholm input til, hvordan vi kan sammensætte fremtidens forsyningssektor. Simulerings- og planlægningsværktøjet kan måske vise hvad der sker, når 6 gigawatt vindmøllestrøm i land på øen? Og hvad med ptx-vejen: Overskudsvarme, brint, sammenkoblede energisystemer, fra vind til fjernvarme via dypepegere, lagring, nye typer af vedvarende energi etc.

www.beof.dk/vpp4

FLEKSIBEL FJERNVARME

Projektet skal gøre fjernvarmen mere intelligent. Vi skal producere og transportere mindre varme, bruge mindre halm og flis, reducere ledningstab - vi skal gøre fjernvarmen effektiv og billigere. En temperaturføler og en kommunikationsboks giver os data. Data kan bruges til prognoser, hvis man kobler det med f.eks. vejr og produktionsdata. Prognoser kan styre produktionen - uden forbrugerne oplever et komformattab.

www.beof.dk/svaneke

Vi er **nysgerrige** på fremtiden

Bornholms Energi & Forsyning driver en lang række demonstrations- og udviklingsprojekter.

LADEPÆL / STANDER

Kan man udnytte ledig kapacitet i lygtepæle til at etablere ladestander til elbiler i tætte bymiljøer? Projektet skal - i samarbejde med Bornholms Regionskommune - afdække teoretiske, tekniske, juridiske samt praktiske aspekter ved opsætning af ladestander i lygtepæle, samt konkret at afprøve opsætning af ladestander i udvalgte områder på Bornholm.

www.beof.dk/ladepæl

SYMSITES

Opskriften er enkel. Gevinsten kan være stor. Man tager spildevand fra et bryggeri. Tilsætter lidt lokalsamfund, noget madaffald, nogle grejer, magisk støv og to trylleord: Symbiose og cirkulær økonomi. Og vupti – så har man et anlæg, der både renser spildevand fra bryggeriet, producerer supergødning og laver mere energi, end det forbruger.

www.beof.dk/symsites

RE EMPOWERED

Solcelleparkerne bliver større og større - og skaber mere og mere ustyrlig energi. Både solcelle-invertere og elnettet bliver udfordret. Er løsningen, at man parrer solcelleparker med fjernvarmeværker?

www.beof.dk/re

SPILDEVANDSPUMPER

270 pumper skal der til for at drive det bornholmske spildevandssystem. Det kræver strøm i pæne mængder. Action-projektet tester, om man kan udnytte pumpernes strømforbrug til at afbalancere elnettet, hvis der er udfald på produktionen af strøm.

www.beof.dk/action

Vi lægger på

Bornholms Energi & Forsynings 2030-strategi rummer også et strategielement for bæredygtighed. I 2022 fik vi tid og kræfter til at sætte gang i Bæredygtighed 2.0. Startskuddet gik blandt andet til et egentligt klimaregnskab – og ansættelsen af Marie Wibe som bæredygtighedsansvarlig.

Vores strategiske indsats, **Bæredygtighed 2.0**, er en del af vores 2030-strategi, som bestyrelsen besluttede i slutningen af 2021. Det betyder, at vi løfter og tydeliggør vores ambitioner på området.

Vi vil gå forrest. Det er det rigtige at gøre for at sikre en bæredygtig udvikling. Derudover tror vi på, at bæredygtighed og forretningsudvikling er hinandens forudsætninger.

Vi forbereder os på omfattende rapporteringskrav på området fra Bruxelles og Christiansborg, og vi tager et fornyet kig på de udfordringer og muligheder, arbejdet med bæredygtighed bringer. Og så sætter vi mål, som skal sikre, at vi indfrier vores overordnede ambitioner.

Vi er godt i gang med at kortlægge vores klimaaftryk, som vi vil arbejde målrettet på at nedbringe. Foruden klima og miljø omfatter bæredygtighed også sociale forhold, menneskerettigheder, god selskabsledelse samt påvirkninger på omgivende samfund. Det kaldes også ESG.

Med bæredygtighed 2.0 bliver vi endnu bedre til at sætte strategiske og målbare mål for alle ESG-faktorer i hele virksomheden.

FN's Global Compacts principper og FN's Verdensmål er vigtige rettesnore, som kan hjælpe os med at holde sporet.

BÆREDYGTIGHED 2.0

- Bæredygtighed 2.0 er et væsentligt element i vores strategiarbejde. Vi vil i 2023 lave en samlet strategi for vores ESG/bæredygtighedsarbejde.
- Centralt i Bæredygtighed 2.0 er et egentligt klimaregnskab, hvor vi kortlægger udledning af drivhusgasser i hele vores forretning. I løbet af 2023 etablerer vi en overordnet baseline for energiforbrug og emissioner. Vi kortlægger procesenergi og emission fra vores operationelle aktiviteter. Vi etablerer et set-up for rapportering. Målet er at sikre os data, der viser vejen til et mindre klimaaftryk.
- Bæredygtighed 2.0 designer og klargør de processer, der skal til, for at vi på alle niveauer arbejder systematisk med miljø og bæredygtighed.

En verden i ubalance

I sommeren og efteråret 2022 så vi for alvor resultaterne af den europæiske energikrise og krigen i Ukraine. Kontinuerligt stigende elpriser, der nåede et foreløbigt højdepunkt i august med hidtil usete prisniveauer på strømmen. De høje priser gjorde ondt på vores kunder.

Kundernes behov for information steg markant. Kunderne kontaktede i højere grad kundeservice, som blev overvældet med henvendelser om priser, forbrug, selvbetjening, apps, afdragsordninger med videre.

Besøgstallet på vores hjemmeside steg, flere kunder kom i gang med eller forøgede deres brug af vores selvbetjening for at se deres forbrug på timebasis, og vi forøgede vores tilstedeværelse i de lokale og på digitale medier for at levere så meget information som muligt.

Hvad gjorde vi for vores kunder, da energikrisen ramte?

Vi opmandede i vores kundeservice, så vi kunne besvare de mange opkald og henvendelser.

Vi annullerede gebyrer for afdragsordninger, så det blev gratis at få henstand med betalingen eller at dele betalingen op over flere gange.

Vi solgte i 4. kvartal den elektricitet, vi indkøbte på børsen 1:1 videre til kunderne uden nogen form for avance.

Vi lovede, at hvis der var overskud i elhandelsforretningen i 2022, så ville det blive delt ud til kunderne.

Vi intensiverede information om spareråd og dynamiske tariffer.

Vi håndterede tusindvis af produktskift.

Vi har indført månedsafregning uden aconto.

Vi havde så mange henvendelser, at vores telefonsystem i en periode gik ned.

Indefrysningsordning

Et bredt flertal på Christiansborg vedtog den 23. september en indefrysningsordning for høje energiregninger for at komme økonomisk nødstedte kunder i møde med mulighed for midlertidigt at udskyde betaling af dele af energiregningen.

Vi omstillede ved hjælp af en stram og koordineret indsats mellem myndigheder, forsyningselskaber og it-leverandører på rekordtid vores systemer til at håndtere de nye regler, så kunderne kunne få indefrosset dele af deres regninger fra den

ELPRISERNE 2022

1. november - og vi kunne yde de likviditetslån, som regeringen havde besluttet.

! Normalt har forbrugerne haft begrænset opmærksomhed fokuseret på deres el, vand, varme og spildevand. Det ændrede sig. Fra lav interesse. Til voldsom interesse.

PÅ VEJ MOD MERE NATURLIGE PRISER

Gasrørledningerne Nord Stream 1 og 2 blev sprængt i luften den 27. september. Usikkerheden om gasprisen og dermed energipriserne spredte sig. Siden koncentrerede man sig helt om at forsyne Europa fra andre kilder. Flydende gaslagre blev en realitet og en tiltrængt ekstra bufferkapacitet til de ellers velfyldte europæiske gaslagre. Forbrugere og virksomheder gjorde sit til at spare på el og gas. Vinteren endte med at blive til den milde side og med forårets komme fortoner forsyningsusikkerheden sig langsomt, og dermed er der måske dannet grundlag for, at priserne på gas og elektricitet i løbet af 2023 og 2024 kan nærme sig et mere naturligt prisniveau.

Vi er **nysgerrige** på fremtidens forsyning

Den sydlige del af Bornholm bliver centrum for hele verdens opmærksomhed, når øen i 2030 bliver verdens første energiø. 3 gigawatt vindmøllekraft ude på havet. På land en transformatorstation af tilsvarende dimensioner. Forandringens vinde blæser allerede. Og energiøen bliver langt fra det eneste store projekt i Østersøen.

Bornholm og Bornholms Energi & Forsyning kommer til at kigge ind i mange forandringer og tage stilling til mange muligheder. Om 10 år ser rigtig, rigtig meget, rigtig meget anderledes ud.

- Den forretning, vi kender i dag, kommer til at udvikle sig radikalt. Det tør jeg godt spå, selv om der i forhold til energiøen udestår en række afklaringer. Fremtidens forsyning kommer til at fylde meget de næste to-tre år. Vi kommer til at forberede os intenst på, at vi – om lidt - skal træffe nogle ganske store og langsigtede beslutninger, siger Claus M. Andersen, direktør i Bornholms Energi & Forsyning og påpeger:

Vi kommer til at forberede os intenst på, at vi – om lidt - skal træffe nogle ganske store og langsigtede beslutninger.

Claus M. Andersen

- De udfordringer og muligheder, som vi får i gave af energiøen, kommer sandsynligvis ikke til at stå alene. Østersøen har et stort vind-potentiale – og vindmølleentreprenørerne har travlt. CIB og Ørsteds projekt om yderligere 3 gigawatt ud for Nexø og Svaneke med tilhørende power2x-anlæg (brint) vil også for betydning for Bornholm, når/hvis det bliver realiseret.

Øget forsyningsikkerhed for bornholmerne

Energiøen kommer til at kunne producere strøm til, hvad der svarer til tre millioner husstande. Derfor skal strømmen eksporteres – og Bornholm vil via transformatorstationen blive forbundet med kabler til både Tyskland og Danmark.

I dag har Bornholm adgang til det nordiske og europæiske elnet via et skrøbeligt kabel til Sverige. Når kablet bliver revet over – og det gør det med jævne mellemrum – har Bornholms Energi & Forsyning reservekapacitet - dieselmaskiner - stående klar til at forsyne hele øen.

Med energiøen får Bornholm øget sin forsyningsikkerhed. Men spørgsmålet er så, om det med – måske - tre kabler giver mening at opretholde beredskabet. Maskinerne, vedligehold, prøvestarter og ekstra udgifter til dieselolie betales af Energinet, som er ansvarlig for den danske infrastruktur.

Det kan komme til at koste omsætning og arbejdspladser, hvis Energinet skønner, at der ikke længere er behov for beredskabet.

Det er planen, at det bornholmske elnet skal kobles på transformatorstationen og de tre gigawatt vindmøllekraft, hvis det er teknisk muligt.

Samtidig har transformatorstationen behov for at blive kølet ned. Overskudsvarmen kan bruges som fjernvarme. Foreløbige beregninger tyder på, at der potentielt er overskudsvarme nok til at dække fjernvarmeforsyningen i Rønne.

Det kan få betydning for vores kraftvarmeproduktion i Rønne. Her producerer vi i dag strøm til elnettet og varme til Rønneboerne i én og samme arbejdsgang.

Helt uoverskueligt bliver det, hvis vi linder lidt på klædet, tager mod til os og kigger i krystalkuglen og forsøger at forudse, hvad der kommer til at ske på regulérkraft-markedet. Regulérkraftmarkedet opstår, når der mangler så meget strøm i elnettet, at spændingen ikke kan opretholdes. Så beder Energinet en eller flere aktører om at begynde at producere strøm.

Østersøen bliver vækstzone for vindkraft

Samtidig med energiøen er der overvejelser om yderligere tre gigawatt vindmøllekraft og et power2X-anlæg til brint på Bornholm. Bornholms Energi & Forsyning har ikke interesse i at drive eller investere i power2X. Men vi er nysgerrige. Et power2X-brintanlæg kræver store mængder af vand. Og afgiver store mængder overskudsvarme, som kan bruges i fjernvarmen.

! Det kan synes som en ordentlig mundfuld. Men fremtidens forsyning bliver også en spændende rejse. Fremtidens forsyning har derfor en stor plads i vores 2030-strategi.

Claus M. Andersen

De store mængder vand kan vi godt levere på Bornholm. Det kræver, at vi centraliserer vores spildevandsrensning – og går fra seks renseanlæg til ét - nybygget i nærheden af brintanlægget. Et kæmpe infrastrukturprojekt, men samtidig vil vi få mulighed for at rense vores spildevand endnu bedre end i dag.

- Det kan synes som en ordentlig mundfuld. Men fremtidens forsyning bliver også en spændende rejse. Fremtidens forsyning har derfor en stor plads i vores 2030-strategi, fortæller Claus M. Andersen og fortsætter:

- Jeg synes, at vi står et godt sted, vurderer han og peger på, at Bornholm har været centrum for udviklings- og demonstrationsprojekter indenfor energiteknologi de sidste 15 år:

- I forhold til vores størrelse er vores strategi- og udviklingsafdeling ganske stor. I dag driver de projekter for mellem 120 og 125 mio. kroner. De fleste af dem finansieret eksternt. Mange af de problemstillinger, vi kommer til at møde, har vi været i gang med et stykke tid.

Et eksempel: I begyndelsen af det nye år kickstartede Bornholms Energi & Forsyning

I forhold til vores størrelse er vores strategi- og udviklingsafdeling ganske stor. I dag driver de projekter for mellem 120 og 125 mio. kroner. De fleste af dem finansieret eksternt. Mange af de problemstillinger, vi kommer til at møde, har vi været i gang med et stykke tid.

Claus M. Andersen

100 mio. kroners projektet 2Lipp - Second Life for Powerplants. Projektet vil forsøge at udnytte kraftvarmeværkers nuværende infrastruktur og kompetencer, supplere det med tre forskellige typer af lagringsteknologi, der kan opsamle og gemme vind og sol - og samtidig producere fjernvarme og levere reguléringskraft til elnettet. Projektet er også kendt som the missing link i den grønne omstilling.

- Man kan næsten sige, at vi har forberedt os i 15 år. Men de erfaringer, den faglighed, den disciplin og de kompetencer, vi i dag råder over i Bornholms Energi & Forsyning, så syntes jeg, at vi står et godt sted. At vi er klædt på og klar til både udfordringer og muligheder, mener Claus M. Andersen.

Tæt på **færdiguddannet** - og med energi til mere

Camilla Boi Kofoed Haagensen begyndte som vokselev i Bornholms Energi & Forsyning, fordi hun altid havde drømt om at arbejde på kontor. Nu er Administrationseleven snart uddannet - og det har ikke været kedeligt.

Det seneste år er ifølge Camilla gået rigtig godt, og året har været fyldt med nye og spændende opgaver - og også en stor overraskelse undervejs.

I og med jeg er blevet 2. års elev har jeg fået flere og nye opgaver. De ligger stadig inden for arbejdet med regninger og dialog med kunderne, i dag har jeg bare fået en langt større indsigt i den samlede rykker- og betalingsprocedurer. Det er et godt sted at lægge sin energi, fortæller Camilla.

Camilla har ligeledes fået stor indsigt i de bagvedliggende systemer, således at hendes arbejdsopgaver har udviklet sig til mere end telefonpasning og mailbesvarelser.

Vi sad på telefonerne fra kl. 10-15 hver eneste dag. Det var virkelig hårdt at høre om de mange skæbner. Selv om kunderne var pressede, så vidste de godt, at det ikke var vores skyld, men de var så ulykkelige.

Camilla Boi Kofoed Haagensen

! Det var en vild periode. Jeg kan huske, at hvis jeg var ude privat, så havde jeg slet ikke lyst til at fortælle, hvor jeg arbejdede, for det afstedkom så mange spørgsmål. Det er heldigvis bedre i dag.

Camilla Boi Kofoed Haagenesen

1. september er i kalenderen

Camillas tid som vokselev slutter den 1. september.

- Inden jeg er helt færdig, skal jeg skrive fagprøve, hvor jeg tager fat i en konkret problemstilling, som jeg går i dybden med. Forhåbentlig kan jeg også bidrage med et løsningsforslag. Jeg har selv valgt emnet, så jeg vil fokusere på optimering af Bornholm Energi & Forsynings flow, når en kunde skal flytte, fortæller Camilla.

Flytninger er et område, som Camilla kender fra sin hverdag, og den skriftlige opgave skal afleveres den 8. maj og forsvares en uge senere.

En plads i orkanens øje

Den overraskende opgave i 2022 var håndteringen af de mange hundrede henvendelser, som Bornholms Energi & Forsynings kundeservice sidste år fik fra kunder, der havde udfordringer med at betale deres regninger. Henvendelserne steg i takt med de stigende elpriser.

- Vi sad på telefonerne fra kl. 10-15 hver eneste dag. Det var virkelig hårdt at høre om de mange skæbner. Selv om kunderne var pressede, så vidste de godt, at det ikke var vores skyld, men de var så ulykkelige, beretter Camilla.

- Det blev heldigvis aldrig en sur pligt at gå på arbejde, for mine kollegaer og jeg har bakket hinanden op og bevaret det gode humør. Mens det stod på, tænkte jeg

! Mens det stod på, tænkte jeg ofte på, hvor længe det ville fortsætte, men nu er der heldigvis mere rolige forhold igen. Vi klarede en virkelig hård periode, så i dag har jeg det sådan, at vi kan klare alt.

Camilla Boi Kofoed Haagensen

ofte på, hvor længe det ville fortsætte, men nu er der heldigvis mere rolige forhold igen. Vi klarede en virkelig hård periode, så i dag har jeg det sådan, at vi kan klare alt, fortæller Camilla.

For kunderne handlede det om at finde løsninger, når det ikke var muligt at betale regningerne. Ifølge Camilla hjalp Bornholms Energi & Forsynings kunderne bl.a. med afdragsordninger og indefrysningsordningen.

- Hvis kunderne havde elvarme, kunne vi for eksempel foretage en omregning, hvor vi holdt deres aconto-indbetaling op mod deres faktiske forbrug, og hvis de havde sparet på varmen, så kunne vi udbetale forskellen til dem. Det var mange glade for, fortæller Camilla.

Det var ikke kun på telefonerne, at kunderne kontaktede Bornholms Energi & Forsyning. De mødte også fysisk op, og der var mange flere end tidligere. For at håndtere denne situation var der sat stole frem, og kunderne kunne tage kaffe, mens de ventede.

- Det var en vild periode. Jeg kan huske, at hvis jeg var ude privat, så havde jeg slet ikke lyst til at fortælle hvor jeg arbejdede, for det afstedkom så mange spørgsmål. Det er heldigvis bedre i dag, siger Camilla.

En god arbejdsplads

Camilla synes stadig, at Bornholms Energi & Forsyning er en dejlig arbejdsplads med plads til udvikling, og det er en arbejdsplads, hvor der er hjælp og støtte at hente, hvis der er brug for det.

- Jeg har de skønneste kollegaer, og vi passer på hinanden, og vi taler også sammen om private ting. Det sætter jeg enormt stor pris på. Jeg ser også nogle af mine kollegaer privat, og vi har etableret en 'gå-gruppe', hvor vi går lange ture, fortæller Camilla.

Når det gælder fremtiden, så vil Camilla meget gerne fortsætte i Bornholms Energi & Forsyning, og med kun nogle måneder tilbage af sin elevtid tænker hun lige nu over, om der kunne være andre udfordringer i Bornholms Energi & Forsyning, som også kunne være spændende.

! Jeg har de skønneste kollegaer, og vi passer på hinanden, og vi taler også sammen om private ting. Det sætter jeg enormt stor pris på.

Camilla Boi Kofoed Haagenen

Grøn profil gør Bornholms Energi & Forsyning til en **attraktiv** arbejdsplads

Når Bornholms Energi & Forsyning er involveret i store og internationale energi- og udviklingsprojekter skærper det profilen over for kommende medarbejdere. Det er et vigtigt element, når de helt rette medarbejderprofiler skal rekrutteres.

Det har ikke skortet på nyansættelser i Bornholms Energi & Forsyning i 2022. Hele 31 nyansættelser var der tale om i det forgangne år. De mange nye medarbejdere fordeles sig på både driftsstillinger og stillinger inden for udvikling og projekter – og på genbesættelser og helt nye stillinger.

Når det gælder grøn omstilling og udvikling på energiområdet, har Bornholms Energi & Forsyning en skarp profil, og ifølge Mikael Guldbrand Jensen, der er HR Business Partner i Bornholms Energi & Forsyning, gør det en forskel, når nye medarbejdere skal rekrutteres.

- Vi har ansat flest nye medarbejdere på de områder, der vedrører vores energi- og udviklingsprojekter. Denne jobtype tiltrækker ofte medarbejder med en

! Vi har som oftest ikke problemer med at skaffe nye medarbejdere, heldigvis. Det er min opfattelse, at **Bornholms Energi & Forsyning har et ry for at være en god arbejdsplads. Det betyder meget lokalt, og vi kan se, at stillingerne også søges af folk, som har arbejdet sammen med Bornholms Energi & Forsyning i en eller anden sammenhæng.**

Mikael Guldbrand Jensen

! FAKTA

Bornholms Energi & Forsyning har i 2022 ansat 31 nye medarbejdere, der fordeler sig på følgende stillinger:

Business Controller, Driftsassistent, Elektriker, Finance Manager, GIS-koordinator, Kedel- og maskinpasser, Kedel- og maskinpasser, Kedel- og maskinpasser, Kontorassistent, Kontorassistent, Lærlingekonsulent, Lønbogholder, Miljøkonsulent, Miljøteknolog, Projektadministrator, Projektansvarlig, Projektansvarlig, Projektansvarlig, Projektformidler, Projektleder, Projektleder, Projektleder, Projektleder, Projektleder, Projektleder, Projektleder, Projektleder, Projektleder, Projektleder, Projektmedarbejder, Senior kunde- & salgskonsulent, Vagtgående maskinmester, Vagtgående maskinmester.

bestemt profil, og det er min opfattelse, at de finder Bornholms Energi & Forsyning spændende og interessant, fordi udviklingsmulighederne er gode, og her sker så meget; både på øen og i virksomheden, fortæller Mikael GuldbRAND Jensen.

Når det gælder driftsstillinger, har Bornholms Energi & Forsyning også en solid profil, der gør det interessant at for potentielle kandidater at søge de nye stillinger.

- Vi har som oftest ikke problemer med at skaffe nye medarbejdere, heldigvis. Det er min opfattelse, at Bornholms Energi & Forsyning har et ry for at være en god arbejdsplads. Det betyder meget lokalt, og vi kan se, at stillingerne også søges af folk, som har arbejdet sammen med Bornholms Energi & Forsyning i en eller anden sammenhæng. De har f.eks. været ansat hos en entreprenør og har derigennem fået et godt indtryk af Bornholms Energi & Forsyning, og på den baggrund vil de gerne arbejde her hos os, siger Mikael GuldbRAND Jensen.

Troværdige stillingsopslag

I HR-afdelingen lægges der stor energi i at ramme målgruppen til et specifikt job, når der udarbejdes stillingsannoncer. Alle Bornholms Energi & Forsynings stillingsopslag promoveres på flere platforme.

- Hvis man har drive og gerne vil drift og forsyning samt udvikling og grøn omstilling, så er vi et godt sted at søge hen. Det prøver vi altid at få frem i vores stil-

lingsopslag, ligesom vi gerne vil ramme det rette ambitionsniveau, fortæller Mikael GuldbRAND Jensen, og understreger vigtigheden af, at der er overensstemmelse mellem det Bornholms Energi & Forsyning lover i annoncerne og det, ansøgere og medarbejdere rent faktisk oplever i virkeligheden.

- Det er vigtigt for os, at vi får mange forskellige ansøgere, og vi ønsker et bredt felt af ansøgere. Hvis vi bliver for præcise på f.eks. uddannelse, erfaring og specialistkompetencer, så skærer vi simpelthen for mange bort. I vores optik handler det om at tiltrække medarbejdere med potentiale; det har ofte langt større værdi for os end en konkret uddannelse og tidligere roller, slutter Mikael GuldbRAND Jensen.

Det er vigtigt for os, at vi får mange forskellige ansøgere, og vi ønsker et bredt felt af ansøgere. Hvis vi bliver for præcise på f.eks. uddannelse, erfaring og specialistkompetencer, så skærer vi simpelthen for mange bort.

Mikael GuldbRAND Jensen

Større CO₂-udledning i 2022

Et år med energikrise og krig i Ukraine resulterede i, at elproduktionen hos Bornholms Energi & Forsyning i langt større grad end tidligere år var baseret på fossile brændstoffer. Det bidrog til en højere udledning af CO₂ end i 2021, men dog et markant lavere niveau end før ombygningen af BLOK 6 i 2017.

Der er flere væsentlige forhold, der har haft afgørende betydning for Bornholms Energi & Forsynings CO₂-udledning i 2022.

- Den største synder er den energikrise, som alle har været vidne til i det forgangne år. Ruslands invasion af Ukraine betød, at leverancen af russisk naturgas til Europa blev reduceret kraftigt, og for at kompensere for den manglende naturgas måtte vi igangsætte den del af vores produktion, der er baseret på fossile brændstoffer, fortæller Klaus Vesløv, der er underdirektør i Bornholms Energi & Forsyning.

Bornholms Energi & Forsyning er ikke ene om at øge udledningen af CO₂. For at kompensere for den manglende naturgas samt en lavere produktion af både vandkraft og atomkraft, har kraftværkerne i Europa øget forbruget af kul. Det har været et

! Året bød også på manglede vand på grund af udtørrede floder i Sydeuropa og mindre vand i Norge. Vandkraftværkerne i Europa havde ikke adgang til de forventede mængder vand, og samtidig var flere atomkraftværker lukket ned, fordi de manglede vand til køling. Disse faktorer medvirkede også til øget brug af kul til energiproduktion.

Klaus Vesløv

- ← De gamle dieselmaskiner måtte igen på arbejde, da elkablet, der forbin-der Bornholm med resten af det nordiske elnet blev revet over. I mere end en måned var Bornholms Energi & Forsyning i ødrift - diesel-drift, hvilket var medvirkende til det høje CO₂-udslip.

spørgsmål om at sikre, at der er strøm i stikkontakten.

Tørke i Europa

- Året bød også på manglede vand på grund af udtørrede floder i Sydeuropa og mindre vand i Norge. Vandkraftværkerne i Europa havde ikke adgang til de forventede mængder vand, og samtidig var flere atomkraftværker lukket ned, fordi de manglede vand til køling. Disse faktorer medvirkede også til øget brug af kul til energiproduktion, fortæller Klaus Vesløv.

Generelt har alle – fra producenter af energi til forbrugere – oplevet priser og afhængigheder i et hidtil uset omfang.

Den kollektive aftale i Danmark

- De nævnte årsager betød, at Bornholms Energi & Forsyning i langt højere grad end tidligere var nødt til at starte sin produktion af el på kraftværket. Det er Energinet, der beder forsyningselskaberne om at starte elproduktionen, når der mangler forsyning i Danmark, forklarer Klaus Vesløv, og fortsætter:

- Når der er brug for at få produceret strøm, får vi helt konkret en varsling fra Energinet. Herefter sender vi vores pris til dem, og hvis Energinet accepterer den, sætter vi produktionen i gang.

Disse forespørgsler var der markant flere af i 2022, hvilket bidrog til, at Bornholms Energi & Forsyning producerede mere el på fossile brændsler end tidligere.

- Endnu en årsag skal findes i, at vi for to år siden vandt udbuddet om reserveforsyning, så vi frem til 2026 er ansvarlige for at sikre, at Bornholm har den mængde strøm, der er nødvendig for at holde samfundet kørende, hvis der for eksempel sker nedbrud på søkablet til Sverige. Og netop søkablet var ude af drift i en måned i løbet af 2022 og krævede, at der var brug for at gå over til såkaldt ø-drift, forklarer Klaus Vesløv.

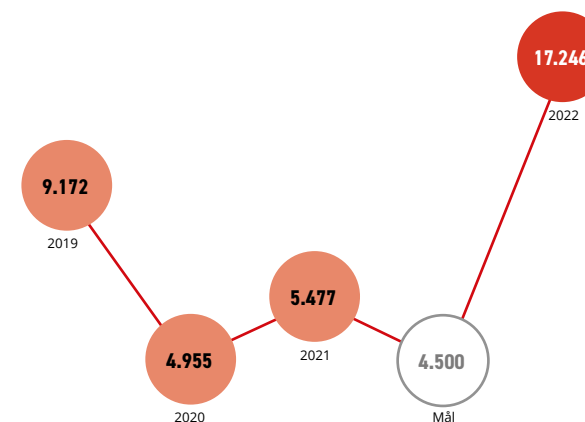
Bornholms Energi & Forsyning er ifølge aftalen også forpligtet til at gennemføre flere beredskabstest i løbet af året, hvilket også vil kunne spores i CO₂-regnskabet.

Positive takter

Selv om Bornholms Energi & Forsyning flere gange igangsatte produktionen baseret på fossile brændstoffer i 2022, så vurderes der løbende på, hvordan disse fossile brændstoffer kan erstattes med biomasse.

- Hvis vi sammenligner vores brændstofforbrug ved sidste overrivning af søkablet i 2019 med vores produktion i 2022, så var vi blevet langt bedre til at anvende biomasse end tidligere, og det er positivt, slutter Klaus Vesløv.

CO₂-UDLEDNING / TONS

! Bemærk, at Bornholms Energi & Forsyning havde en afgiftsbelagt CO₂-udledning på ca. 68.000 tons i 2017, inden ombygningen af BLOK 6. Udledningen i 2022 var 17.246 tons.

Grøn mobilitet

Bornholms Energi & Forsyning er på vej mod en **100% grøn** bilpark

Beslutningen om at omstille bilparken i Bornholm Energi & Forsynings til grønne køretøjer er en del af Bornholms Energi & Forsynings bæredygtighedsstrategi. I løbet af en årrække er det planen, at alle køretøjer i koncernen skal være eldrevne. Flere er allerede konverteret, og nye biler er på vej.

I Bornholms Energi & Forsyning er der konstant fokus på at leve op til sit klimaan-svar. Det gælder også, når medarbejderne er på fire hjul.

- Vi har stort fokus på bæredygtighed, og vi skal være med helt i front på alle områder. Det gælder også vores bilpark, hvor vi er i gang med at skifte til miljøven-lige elbiler. I første omgang er fokus på personbilerne. På længere sig skal vi have vedtaget en plan for de store større køretøjer, forklarer Marie Wibe, der er bæredyg-tighedsansvarlig i Bornholms Energi & Forsyning.

Vi har stort fokus på bæredyg-tighed, og vi skal være med helt i front på alle områder. Det gælder også vores bilpark.

Marie Wibe

← Personbilerne er de første, og her er vi i fuld gang, og så kommer vi til de andre i takt med, at vi finder de rette køretøjer hos vores leverandører. Så inden for en årrække vil hele bilparken være grøn.

Lars Berg
Finance manager

Flere typer køretøjer

Bornholms Energi & Forsynings vognpark består af flere typer køretøjer - fra almindelige personbiler, varebiler og transportvogne til store og tunge lastbiler.

- Der er ingen tvivl om, at personbilerne er de letteste at konvertere til eldrevne biler. Der er et stort udvalg af nye og grønne køretøjer på markedet; og de har samtidig en god økonomi i sig. Til gengæld forholder det sig sådan, at jo tungere og større køretøjet er, jo færre miljøvenlige køretøjer har vi at vælge imellem, fortæller Lars Berg, der er Finance Manager i Bornholms Energi & Forsyning.

Det er dog under alle omstændigheder planen, at Bornholms Energi & Forsynings diesel- og benzinbiler løbende erstattes med eldrevne køretøjer.

- Personbilerne er de første, og her er vi i fuld gang, og så kommer vi til de andre i takt med, at vi finder de rette køretøjer hos vores leverandører. Så inden for en årrække vil hele bilparken være grøn, fortæller Lars Berg.

Senest har Bornholms Energi & Forsyning udskiftet seks diesel- og benzinbiler med nye elbiler, og to mere er på vej.

- Det er afgørende for os er, at vi følger planen, og at økonomi og bæredygtighed hænger sammen for Bornholms Energi & Forsyning, forklarer Lars Berg.

 Bornholms Energi & Forsyning har udskiftet seks diesel- og benzinbiler med nye elbiler, og to mere er på vej.

'Godkendt' hos medarbejderne

En af de afdelinger i Bornholms Energi & Forsyning, som sætter pris på de nye elbiler er teknisk afdeling.

- Jeg er en dem, der kører de nye elbiler, når jeg skal ud på en opgave, for eksempel for at besigtige et af vores anlægsprojekter, eller når jeg skal til møder med myndighederne. Det er en anden køreoplevelse, når man er vant til en dieselbil, men det hele fungerer fint, og det er altid en god oplevelse at køre i en af elbilerne, fortæller Kasper Juel-Berg, der er projektleder hos Bornholms Energi & Forsyning.

Kasper Juel-Berg og hans kollegaer kører bl.a. i en Volkswagen ID.4, station car, med to sæder, så der er plads til de nødvendige materialer.

- I min afdeling har vi tre biler til rådighed, som er ude at køre de fleste dage – de skal faktisk bookes, hvis man skal være sikker på, at de er der. De er dejlige at køre i, og de har en god rækkevidde, fortæller Kasper Juel-Berg.

Skift i gang i vandafdelingen

Vandafdelingen i Bornholms Energi & Forsyning er et synligt eksempel på den proces, Bornholms Energi & Forsyning har igangsat. Her har man både diesel- og benzinbiler – og også en enkelt elbil.

! Jeg er en dem, der kører de nye elbiler, når jeg skal ud på en opgave, for eksempel for at besigtige et af vores anlægsprojekter, eller når jeg skal til møder med myndighederne. I starten var det en anden køreoplevelse, når man er vant til en dieselbil, men det hele fungerer fint, og det er altid en god oplevelse at køre i en af elbilerne.

Kasper Juel-Berg

Projektleder.

- Når vi ikke har flere elbiler i dag, så skyldes det udelukkende, at vores øvrige biler er forholdsvis nye, men når de står over for et naturligt skifte, så vil de også blive konverteret til eldrevne køretøjer, forklarer Per Hald, der er afdelingsleder i vandafdelingen.

- Vi har bl.a. fire kassevogne, som bruges af vores driftsfolk, og de har en helt naturlig interesse i batteriernes rækkevidde. Nu er afstandene på Bornholm heldigvis ikke så store, så vi er meget positive omkring hele projektet, fortæller Per Hald.

Udover den konkrete udskiftning af bilparken har Bornholms Energi & Forsyning fået ladestandere på flere af virksomhedens anlæg således, at elbilen kan lades op på stedet.

MÅLEPUNKTER

MÅLEPUNKT

2022

MÅL

2021

2020

2019

HANDLINGER 2022

KUNDER

Kundeservice / ud af 5 /

4,33

4,25

4,2

4,2

4,07

Kursus i krisekommunikation. Nye it-systemer. Øget bemanding. Satsning på mere kommunikation.

Omdømme / % /

73

80

84

n/a

83

Masser af krisekommunikation i de lokale medier. Sponsorater. Opsøgende kommunikation. Positionering som 'dem, man går til'.

Kundeambassadør / antal /

1

3

3

3

8

Kundeservice i øjenhøjde.

Persondata / GDPR-kursus / % /

n/a

100

95

99

99

Året er brugt på at integrere nyt.

MÅLEPUNKT	2022	MÅL	2021	2020	2019	HANDLINGER 2022
Forsyningssikkerhed / varme /						
· Planlagte afbrydelser / antal /	26	n/a	26	22	11	Asset Management og tilstandsbaseret vedligehold. Udviklingsprojekter.
· Ikke-planlagte afbrydelser	3	n/a	8	1	4	
Forsyningssikkerhed / vand /						
Uplanlagte afbrydelser / antal /	25	n/a*	46	22	37	Asset Management. Tilstandsbaseret vedligehold. Udviklingsprojekter.
Gennemsnitlig varighed / min. /	95	120	109	99	110	
Planlagte afbrydelser / antal /	1	46	2	3	n/a	Hurtig kommunikation til kunder.
Gennemsnitlig varighed / min. /	60	240	287	82	n/a	Aften/natarbejde

* Uplanlagte afbrydelser er... uplanlagte. Målsætninger falder derfor igennem som styringsværktøj.

MÅLEPUNKT

2022

MÅL

2021

2020

2019

HANDLINGER 2022

KLIMA OG MILJØ

CO ₂ udslip / tons /	17.246	4.500	5.477	4.955	9.172	Ødrift i en måned på grund af kablet til Sverige. Historisk stor levering af regulérkraft til Energinet.
Energi fra vedvarende kilder / % /	92,0	97,00	97,30	97,90	97,40	Fokus på anvendelse af ikke-russisk bæredygtigt certificeret biomasse.
Certificeret flis /% /	99,00	99,00	99,00	98,00	97,75	Fokus på indkøb af certificeret flis.
Vedvarende energi til strøm / % /	77,93	98,00	88,30	97,80	97,40	Vi har leveret store mængder af regulérkraft til det nordiske elnet.
Vedvarende energi til varme / % /	96,25	97,00	>99,00	98,89	99,70	Certificeret biomasse.

MÅLEPUNKT	2022	MÅL	2021	2020	2019	HANDLINGER 2022
Varmetab i nettet / decentralt / % /	28,00	27,50	25,30	27,60	27,50	Efterisolering af pumpestationer. Effektivisering af fremløbstemperatur. Ændring af kundeadfærd. Opmanding.
Drikkevand / pesticider / antal /	1+1	0	0	0	0	Udvidet analyseparadigme. Nye boringer etableret.
Vandtab i nettet / % /	8,80	<10,00	8,99	8,43	8,75	Asset Management. Lækageprogram.
Fosfor / Lovkrav 0,75 mg / mg/liter	0,37	0,75	0,39	0,36	0,28	Konstant overvågning af renseanlæg. Øget fokus på Pfas i slam.
Organisk stof / Lovkrav 7,5 mg/l / mg/l /	2,39	7,50	2,77	2,05	2,42	Konstant overvågning af renseanlæg. Øget fokus på Pfas i slam
Kvælstof / Lovkrav 8 mg/l / mg/l	3,41	4,00	3,49	3,52	3,95	Konstant overvågning af renseanlæg. Øget fokus på Pfas i slam

MÅLEPUNKT

2022

MÅL

2021

2020

2019

HANDLINGER 2022

SAMFUND

Ansvarlig leverandørstyring / antal /

49

n/a

79

24

24

Fokus på sociale krav.

Forretningsetik / behandling / dage /

n/a

5

0

0

0

Der har ikke været henvendelser på vores whistleblowerordning. Målsætningen er, at alle indberetninger bliver igangsat, inden der er gået fem dage.

Opbakning til sponsorater / % /

60

80

75

n/a

88

Fastholdelse af lavt aktivitetsniveau.
Forberedelse af ny omdømme-indsats.

MÅLEPUNKT	2022	MÅL	2021	2020	2019	HANDLINGER 2022
MEDARBEJDERE						
Medarbejdertilfredshed / % /	76	76	75	77	73	Projekt 'Den attraktive arbejdsplads'.
Indberetninger til Arbejdstilsynet / antal /	1	0	1	2	1	Seriøst og kontinuerligt arbejdsmiljøarbejde.
Syge fravær						
m. langtidssygdom / % /	2,94	2,0	2,32	2,00	2,68	Fortsat fokus på at forhindre stressrelaterede forløb og fastholdelse.
u. langtidssygdom / % /	2,17	x,x	1,60	1,80	1,88	
Kvindelige ansatte / % /	16,25	20,00	16	17	15	Fokus på at kønsudjævne vores annoncering og jobopslag. Opfordring til afdelingsleder om at sikre, at der er kvinder i de grupper, der bliver kaldt til samtale.

MÅLEPUNKT

2022

MÅL

2021

2020

2019

HANDLINGER 2022

BORNHOLMS ENERGI & FORSYNING

Bestyrelsens kønsdiversitet / % /	42K/58M	n/a	n/a	n/a	n/a	Nyt ESG/FSR målepunkt.
Bestyrelsens tilstedeværelse / % /	97	n/a	n/a	n/a	n/a	Nyt ESG / FSR målepunkt.
Lønforskel direktør/medarbejdere / x /	4,1	n/a	/na	n/a	n/a	Nyt ESG / FSR målepunkt.

SÅDAN INDSAMLER OG BEREGNER VI CSR-DATA

MÅLEPUNKT

METODE

KUNDER**Kundeservice**

Alle kunder, der har været i kontakt med kundeservice pr. mail, bliver via returmail spurgt om deres oplevede tilfredshed med sagsbehandlingen. Målepunkt: 01.01.22-31.12.22.

Omdømme/tilfredshed

I den kundetilfredshedsundersøgelse, som vi gennemfører hvert andet år, spørger vi via en ekstern leverandør et repræsentativt udsnit af kunderne om deres tilfredshed med Bornholms Energi & Forsyning.

Kundeambassadør

Vi optæller manuelt de sager, der sendes til den specifikke mailadresse, som omhandler kundeambassadøren. Målepunktet er opgjort i perioden 01.01.22-31.12.22.

Persondata

Der følges op på samtlige medarbejdere, herunder nyansatte. Data fra it holdes op mod hr-data, og samtlige medarbejdere, der har haft ansættelsesforhold perioden 01.01.22-31.12.22. Bemærk at for 2022 gælder, at der er implementeret et nyt system, hvorfor metoden ikke har været i anvendelse.

Forsyningssikkerhed varme

Data registreres i beredskabsalarm.dk og aflæses efterfølgende til rapportering. Målepunktet er opgjort i perioden 01.01.22-31.12.22.

MÅLEPUNKT

METODE

Forsyningssikkerhed / vand

Det bliver manuelt skrevet ind i et Exel-regneark, når der er lukninger samt deres varighed. Målepunktet er opgjort i periode 01.01.22-31.12.22.

Forsyningssikkerhed / spildevand

Alle tekniske nedbrud, og forureninger som forårsager overløb registreres og indberettes til Miljøstyrelsen og Regionskommunen samt registreres i Bornhoms Energi & Forsynings miljøledelsessystem (ISO 9000). Målepunkt er opgjort i periode 01.01.22-31.12.22

MÅLEPUNKT

METODE

KLIMA OG MILJØ

CO2 udledning

Vi registrerer dagligt mængden af brændsel til kedler og generatorer. Ud fra hver brændselstype, defineres emissionsfaktoreren, som anvendes til at beregne den månedlige og årlige udledning af CO2. Målepunktet er opgjort i perioden 01.01.22-31.12.22. Bemærk at opgørelsen vedrører produktionen men ikke biler. Fuld scope 1-2-3 opgørelse er under udarbejdelse.

Andel VE i produktion

Samlet MWh produktion over året fordelt på produktionstype opgørelse. Fordeling af brændselstyper fremgår i CSR rapporten. Målepunkt er opgjort i periode 01.01.22-31.12.22

Certificeret flis

Vi registrerer alle leverancer af træflis (både lokalt og udenlandsk). Vi har krav til dokumentation og bliver hvert år verificeret af NEPCon/Preferred by Nature. Målepunktet er opgjort i perioden 01.01.22-31.12.22.

MÅLEPUNKT

METODE

Strøm produceret

Vi registrerer midnatværdier på alle produktionsmålere og udarbejder månedlige og årlige opgørelser. Målepunkt er opgjort i perioden 01.01.22-31.12.22.

Varme produceret på VE

Vi registrerer midnatværdier på alle produktionsmålere samt registrerer dagligt, hvilken type brændsel, der anvendes. Der udarbejdes månedlige og årlige opgørelser. Målepunkt er opgjort i perioden 01.01.22-31.12.22.

Varmetab i nettet

Varmetab er baseret på energiforbrug og produktionsregnearket minus kundeforbrug fra IT system (Easy). Målepunkt er opgjort i periode 01.01.22-31.12.22

Drikkevand og kvalitet

Der udtages løbende akkrediterede prøver af ekstern leverandør. Ved fund på vandværksniveau testes yderligere på boringsniveau. Definerede grænseværdier er fastsat af miljømyndighederne. Målepunktet er opgjort i perioden 01.01.22-31.12.22.

Vandtab i nettet

Data beregnes på forskel mellem produceret og afregnet forbrug, som registreres i it-systemet SRO og vores afregningsdata. Målepunktet er opgjort i perioden 01.01.22-31.12.22.

MÅLEPUNKT

METODE

Spildevandets kvalitet

De rensede mængder er opgjort gennem certificerede og godkendte flowmålere på alle anlæg. Indberettes til Miljøstyrelsen via PULS-system. Målepunkt er opgjort i periode 01.01.22-31.12.22

Fosfor

Der er i udledningstilladelsen stillet krav til transportkontrol af udledningerne jævnfør Dansk standard DS2399:2006, på baggrund af dette udtages 12-24 prøver på hvert af renseanlæggene som sender til akkrediteret laboratorie og analyseres. Analyseresultaterne behandles i Miljøstyrelsens PULS-system og tilsynsmyndigheden verificerer, at udledningskravene, som kan være individuelle, overholdes. Målepunktet er opgjort i perioden 01.01.22-31.12.22.

Organiske stoffer

Der er i udledningstilladelsen stillet krav til transportkontrol af udledningerne jævnfør Dansk standard DS2399:2006, på baggrund af dette udtages 12-24 prøver på hvert af renseanlæggene som sender til akkrediteret laboratorie og analyseres. Analyseresultaterne behandles i Miljøstyrelsens PULS-system og tilsynsmyndigheden verificerer, at udledningskravene, som kan være individuelle, overholdes. Målepunktet er opgjort i perioden 01.01.22-31.12.22.

MÅLEPUNKT

METODE

Kvælstof

Der er i udledningstilladelsen stillet krav til transportkontrol af udledningerne jævnfør Dansk standard DS2399:2006, på baggrund af dette udtages 12-24 prøver på hvert af renselanlæggene som sender til akkrediteret laboratorie og analyseres. Analyseresultaterne behandles i Miljøstyrelsens PULS-system og tilsynsmyndigheden verificerer, at udledningskravene, som kan være individuelle, overholdes. Målepunktet er opgjort i perioden 01.01.22-31.12.22.

MÅLEPUNKT

METODE

SAMFUND

Ansvarlig leverandørstyring

Opgjort på baggrund af antal udbud efter EU-regler, udbudsbekendtgørelsen eller tilbudsloven i vand, varme og spildevand. Målepunkt er opgjort i periode 01.01.22-31.12.22.

Forretningsetik

Der er fastsatte processer og SLA ved indberetninger på Whistleblower-ordningen. Ordningen er varetaget af ekstern leverandør med dertil hørende rapporteringsmodul. Målepunktet er opgjort i periode 01.01.22-31.12.22.

Sponsorater

I kundetilfredshedsundersøgelsen (hvert andet 2 år) spørger ekstern leverandør om kunderne har forventninger til, at Bornholms Energi & Forsyning er aktive som sponsor. Procenten udgøres af svarprocenter fra i nogen grad, i høj grad og i meget høj grad.

MÅLEPUNKT

METODE

MEDARBEJDERE

Medarbejdertilfredshedsundersøgelse	Gennemføres hvert år i samarbejde med Ennova.
Arbejdssikkerhed	Opgjort på baggrund af indberetninger til AT-systemet. Målepunktet er opgjort i periode 01.01.22-31.12.22.
Sygefravær, lang tid	Opgjort som den samlede forventede arbejdstid pr. medarbejder i timer; op imod samlet registreret sygdom i 2022 incl. langtidssygdom i timer for alle medarbejdere i perioden. Målepunktet er opgjort i periode 01.01.22-31.12.22.
Sygefravær, kort tid	Samlet sygdomsnøgletal er fratrukket langtidssyge som er defineret ved sygemelding på over 30 dage. Målepunktet er opgjort i periode 01.01.22-31.12.22.
Diversitet	Andelen af kvindelige ansatte i forhold til totalt antal ansatte. Nøgletallet er beregnet på fastansatte i perioden 01.01.21-31.12.21.

MÅLEPUNKT

METODE

BORNHOLMS ENERGI & FORSYNING**Bestyrelsens kønsdiversitet**

Kvindelige bestyrelsesmedlemmer / alle bestyrelsesmedlemmer * 100.

Bestyrelsens tilstedeværelse

((Antal bestyrelsesmøder hvor man har været til stede) per bestyrelsesmedlem / (Antal bestyrelsesmøder * Antal bestyrelsesmedlemmer)) * 100

Lønforskel mellem direktør og medarbejdere

CEO kompensation / Median medarbejderløn.